

STAROSTWO POWIATOWE
W GRODZISKU WIELKOPOLSKIM

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU GRODZISKIEGO**
(WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE)
NA LATA 2013 – 2020

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....	3

CZĘŚĆ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRODZISKIEGO.....	6

CZĘŚĆ II

UWARUNKOWANIA I GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO.....	32

1. NAJWAŻNIEJSZE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA
CHARAKTERYZUJĄCE GLOBALNIE POWIAT GRODZISKI.....34
2. NAJWAŻNIEJSZE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA
CHARAKTERYZUJĄCE POWIAT GRODZISKI W POSZCZEGÓLNYCH
DZIEDZINACH ŻYCIA SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO.....35

CZĘŚĆ III

GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO.....	47

1. MISJA POWIATU - GENERALNY CEL KIERUNKOWY.....49
2. STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELE ROZWOJU POWIATU
W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH ŻYCIA
SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO.....50

UWARUNKOWANIA REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII.....	59

PODSUMOWANIE.....	61

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Powiatu Grodziskiego po raz pierwszy została opracowana i przyjęta przez Radę Powiatu I kadencji uchwałą nr XXXV/171/2002 z dnia 26 lutego 2002 roku i dotyczyła okresu lat 2002 – 2012.

Po zakończeniu tego okresu podjęto prace nad przygotowaniem analogicznego dokumentu na kolejna lata – tym razem w perspektywie lat 2013 – 2020, które zakończyła Rada Powiatu IV kadencji uchwałą nr XXXIII/211/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 roku.

W wyniku analizy i okresowej oceny przeprowadzonej w początkowym okresie V kadencji Rada Powiatu dokonała aktualizacji tego dokumentu podejmując uchwałę nr VIII/56/2015 z dnia 30 czerwca 2015 roku w sprawie przyjęcia nowej treści Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego na lata 2013 – 2020.

Rozwiązywanie problemów społeczno - gospodarczych celem lepszego zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej winno być oparte o plany długookresowe, które w sposób maksymalny pozwolą racjonalnie gospodarować ograniczonymi publicznymi środkami finansowymi oraz stanowić będą gwarancję sukcesu w postaci poprawy warunków życia ludności.

Wymogi tak rozumianego podejścia spełnia zarządzanie strategiczne, będące procesem ciągłym, nastawionym na wdrażanie skutecznych strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Powiatu, którą można też nazwać strategią rozwoju wspólnoty samorządowej zamieszkałej na określonym obszarze, jest programem rozwoju społeczno – gospodarczego lokalnej społeczności, realizowanym w długookresowym horyzoncie czasowym, określającym cele „dalekie”, hierarchizację sposobów ich realizacji oraz podporządkowuje zadania bieżące celom głównym.

Ogólnie biorąc, Strategia Rozwoju Powiatu odpowiada na podstawowe pytanie: co powinniśmy zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości tak, by w sposób optymalny zaspokajać zbiorowe potrzeby jego mieszkańców, respektując istniejące ramowe warunki działania, takie jak:

- obowiązujące przepisy ustrojowo - prawne i finansowe (ustawy i rozporządzenia), w tym określające źródła dochodów własnych i udział samorządów terytorialnych w dochodach stanowiących dochód budżetu państwa,
- sytuację społeczno – gospodarczą kraju i macierzystego województwa, która stanowi otoczenie powiatu i jest źródłem szans i zagrożeń dla dalszego jego rozwoju,
- wielkość środków finansowych przeznaczanych z budżetu państwa na finansowanie sfery społecznej, gospodarczej, infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska,
- aktualny poziom rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu, stanowiący źródło jego silnych i słabych stron,
- zasobność finansową budżetu powiatu i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład,
- aktywność, skuteczność i innowacyjność w działaniach władz samorządowych, pracowników urzędu powiatowego oraz podległych jednostek,
- konieczność ochrony walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego,
- możliwości i umiejętności pozyskiwania zewnętrznych, preferencyjnych źródeł finansowania przedsięwzięć rozwojowych.

Planowanie strategiczne:

- umożliwia przewidywanie problemów, które się staną lub zdarzą,
- zwiększa wiarygodność podmiotu, jest wizytówką na zewnątrz, formą promocji i przyciągania,
- równoważy trwały rozwój podmiotów strategii,
- maksymalnie wykorzystuje strony mocne,
- powoduje diagnozowanie stron słabych,
- sprzyja obniżeniu niepewności i ryzyka lokalnych przedsiębiorstw, a tym samym zachęca do podejmowania działalności,
- sprzyja rozwojowi lokalnej demokracji (tworzenie zasad współpracy),
- daje szanse na pozyskiwanie środków z zewnątrz.

W tym miejscu należy szczególnie podkreślić, iż Strategia Rozwoju Powiatu nie jest gotową receptą na sukces, spisem szczegółowego postępowania.

Jej głównym zadaniem jest na podstawie oceny stanu istniejącego, zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań Powiatu – określenie celów rozwoju i niezbędnych zadań realizacyjnych, które z punktu widzenia zaspakajania potrzeb jego mieszkańców mają kluczowe znaczenie.

Jej ustalenia (po przyjęciu Strategii przez Radę Powiatu) stanowią winny podstawę do:

- opracowania szczegółowych programów (projektów) realizacyjnych, zawierających planowane działania, spodziewane efekty społeczne, gospodarcze, ekologiczne i infrastrukturalne, harmonogram realizacji, zespoły wykonawcze, koszty realizacji oraz źródła finansowania,
- wdrażania w życie szczegółowych projektów realizacyjnych,
- monitorowania i kontroli przebiegu realizacji projektów oraz dokonywania ich modyfikacji, korekt i uzupełnień.

Podstawowym celem opracowania Strategii jest wskazanie strategicznych obszarów (kierunków) działań na rzecz większej dynamiki procesów rozwoju społeczno - gospodarczego Powiatu Grodziskiego w perspektywie do 2020 roku.

Zostały one ujęte w formie strategicznych i operacyjnych celów rozwoju oraz zadań realizacyjnych.

Mając na uwadze fakt, że Powiat jest lokalną wspólnotą samorządową, zamieszkującą określone terytorium, strategia nie ogranicza się tylko do Starostwa Powiatowego. Celem Strategii jest wskazanie najistotniejszych problemów społeczno - gospodarczych wymagających skutecznego rozwiązania. Uchwalenie Strategii zwiększy szanse na pozyskiwanie środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Powiatu jest dokumentem, którego zapisy wychodzą poza ustawowe kompetencje Rady i Zarządu Powiatu.

Należy jednak podkreślić, że mimo takiego podejścia zapisy niniejszej strategii w żaden sposób nie naruszają ustawowych kompetencji gmin wchodzących w skład Powiatu Grodziskiego, a także instytucji, podmiotów gospodarczych i organizacji pozarządowych działających na jego terenie.

W tym kontekście, ustalenia Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego stanowią będą podstawę do partnerskiej współpracy z władzami gmin, organizacjami społecznymi i zawodowymi, podmiotami gospodarczymi w celu rozwiązywania wspólnych problemów w sferze społeczno - gospodarczej.

Strategia będzie także podstawą nawiązywania i rozwoju partnerskiej współpracy z sąsiednimi powiatami w celu rozwiązywania wspólnych problemów w sferze społeczno - gospodarczej.

Formułując Strategię Rozwoju Powiatu Grodziskiego władze Powiatu uznały konieczność uwzględnienia wymogów ekologicznych w stosunku do procesów rozwoju społeczno – gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego. To znaczy, że dalszy rozwój Powiatu Grodziskiego nie może dokonywać się kosztem środowiska przyrodniczego.

Zachowanie istniejących walorów i zasobów ekologicznych oraz dobry stan czystości środowiska przyrodniczego jest jednym z podstawowych warunków podnoszenia poziomu życia mieszkańców i dalszego wzrostu jego atrakcyjności turystycznej.

CZĘŚĆ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU GRODZISKIEGO

Powiat Grodziski został utworzony 1 stycznia 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej kraju. W jego skład wchodzi 5 gmin:

- ◆ 3 jednostki miejsko - gminne: Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice, Wielichowo,
- ◆ 2 gminy wiejskie: Granowo, Kamieniec.

Wśród 35 powiatów Województwa Wielkopolskiego Powiat Grodziski znajduje się na 26 miejscu pod względem zajmowanego obszaru. Liczba jego mieszkańców w 2013 roku wynosiła 50 971 osób, co stanowiło 1, 47% ogólnej liczby mieszkańców Województwa Wielkopolskiego. Powierzchnia Powiatu Grodziskiego wynosi 642 km², co stanowi 2,15% ogólnej powierzchni Województwa. Gęstość zaludnienia wynosi 79 mieszkańców na km² powierzchni Powiatu.

Powiat Grodziski leży w zasięgu najmłodszego zlodowacenia tzw. Bałtyckiego, dlatego też można zaobserwować bogactwo form krajobrazowych.

Przebiegający przez południową część Powiatu szeroki pas nizin nadobrzezańskich, położony na wysokości 60 - 65 m n. p. m., jest częścią Pradoliny Warciańsko - Odrzańskiej (Warszawsko - Berlińskiej). Dawne mokradła i rozlewiska Obry zredukowane zostały do trzech równoległych kanałów, przyległe obszary zaś zamieniono na łąki, stanowiące bazę paszową dla hodowli zwierząt.

Rozciągający się w części zachodniej rozległy, płaski obszar jest fragmentem tzw. Zandru Nowotomyskiego, wchodzącego w skład Pojezierza Poznańskiego. Dominującym elementem w tutejszym krajobrazie są wytworzone przez lodowiec piaszczyste, mało urodzajne równiny.

W tej części Powiatu znajduje się ciekawe, bezodpływowe Jezioro Kuźnickie. W zachodniej części leży też część Wału Lwówecko - Rakoniewickiego. Wyróżnia się on przede wszystkim budową geologiczną – tworzą go przemieszczone przez lodowiec starsze utwory plejstoceny, o których zaświadcza występujące wyspowo pokłady ilów (surowiec dla cegielni) i skupiska wydmy (najwyższa 116 m n. p. m. znajduje się na północ od Lasówek). W tej części terenu, między Goździnem a Narożnikami (3 km na północ od Rakoniewic) leży najwyżej położony punkt powiatu – 119 m n. p. m.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Sytuację demograficzną Powiatu Grodziskiego na tle Województwa Wielkopolskiego prezentuje tabela poniżej (stan na 31 grudnia 2013 roku):

L.p.	Wyszczególnienie	Powiat Grodziski	Województwo Wielkopolskie
1	2	3	4
		w liczbach bezwzględnych	w liczbach bezwzględnych
1	Przyrost naturalny	170	4 261
2	Saldo migracji na pobyt stały	- 65	1 645
3	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	106
4	Ludność ogółem, w tym: - w wieku przedprodukcyjnym - w wieku produkcyjnym - w wieku poprodukcyjnym	50 971 11 059 32 740 7 172	3 467 016 669 381 2 206 381 591 254
5	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,7	57,1

Opracowano na podstawie: Ważniejsze dane o Powiatach i Gminach Województwa Wielkopolskiego – WUS – Poznań 2014

Przebieg procesów demograficznych w Powiecie Grodziskim na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia jest odbiciem sytuacji demograficznej w kraju. Przy niewielkim wzroście liczby ludności zauważa się negatywne zjawiska w postaci obserwowanego:

- ◆ wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym
- ◆ spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, mimo dodatniego przyrostu naturalnego (w 2005 r. – 12 479; w 2010 r. – 11 312; w 2013 r. – 11 059)
- ◆ niewielkiego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym.

Ujemne saldo migracji jest bardzo niepokojącym zjawiskiem, potwierdza ono fakt, że z roku na rok więcej osób opuszcza Powiat, niż przybywa na pobyt stały. Przyczyn takiego stanu należy upatrywać w wyjazdach młodzieży na studia do dużych ośrodków akademickich, która po ich ukończeniu z różnych przyczyn już nie wraca oraz w braku możliwości znalezienia zatrudnienia.

Spółeczeństwo Powiatu Grodziskiego osiągnęło już wskaźnik 14,1% populacji w wieku poprodukcyjnym, co oznacza, że zalicza ono się do społeczeństw, które osiągnęły starość demograficzną. Utrzymujący się trwale wskaźnik spadku urodzeń w niedalekiej przyszłości oznacza mniejszą ilość dzieci w przedszkolach, a w konsekwencji uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjach i ponadgimnazjalnych.

Prognozy demograficzne dla Powiatu w latach 2020 – 2035 przedstawia poniższa tabela:

	Liczba ludności w tys.
Rok 2020	51,5
Rok 2025	51,7
Rok 2030	51,3
Rok 2035	50,6

Opracowano na podstawie: Ważniejsze dane o Powiatach i Gminach Województwa Wielkopolskiego – WUS – Poznań 2011

RYNEK PRACY

Od wielu lat do podstawowych działów gospodarki funkcjonujących na terenie Powiatu Grodziskiego zalicza się: usługi, handel, rolnictwo, budownictwo oraz przemysł. Ogółem pracujących w Powiecie (według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie), wg stanu na dzień 31.12.2011 r. było 16 303 osoby, w tym 7 865 kobiet. Kobiety stanowią 48,24% ogółu pracujących. W sektorze publicznym pracuje 2 812 osób, natomiast w prywatnym 13 491 osób.

Największą liczbę osób pracujących w Powiecie wg stanu na 31 grudnia 2011 r. odnotowuje się w sektorze rolniczym, gdzie wynosi ona 6 204 osoby. Liczba osób pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki Powiatu przedstawia się następująco:

- przemysł i budownictwo: ogółem 5 658 osób,
- handel, naprawa pojazdów, transport i gospodarka magazynowa, gastronomia, informacja oraz komunikacja: ogółem 1 577 osób,
- pośrednictwo finansowe, obsługa rynku nieruchomości: ogółem 341 osób,
- pozostałe sektory (między innymi edukacja, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, działalność związana z kulturą): ogółem 2 523 osoby.

Powyższe dane pochodzą z danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na terenie Powiatu Grodziskiego - dane na 31 grudnia 2013 roku:

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety
Przedprodukcyjny	11 059	5 362
Produkcyjny	32 740	15 279
Poprodukcyjny	7 172	4 910
RAZEM	50 971	25 551

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, www.poznan.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty-865.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r. działające na terenie Powiatu Grodziskiego

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor		Z ogółem			
		Publiczny	Prywatny	Spółki handlowe	Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia
Powiat	4734	132	4602	269	221	30	116
Gmina Granowo	386	16	370	15	19	6	14
Gmina Kamieniec	448	16	432	14	21	5	16
Gmina Grodzisk Wlkp.	2129	60	2069	143	105	8	44
Gmina Rakoniewice	1263	25	1238	74	61	9	26
Gmina Wielichowo	508	15	493	23	15	2	16

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, www.poznan.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty-865

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2013 r. (stan na 31.12.2013 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem
Powiat	3836
Gmina Granowo	308
Gmina Kamieniec	349
Gmina Grodzisk Wlkp.	1702
Gmina Rakoniewice	1049
Gmina Wielichowo	428

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, www.poznan.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty-865

ROZMIARY BEZROBOCIA

Od roku 2009 obserwujemy pogorszenie sytuacji na rynku pracy w Polsce, które jest wynikiem recesji gospodarki światowej. Zmusza ona przede wszystkim część eksporterów do redukcji zatrudnienia. W dalszym ciągu likwiduje się w Polsce więcej miejsc pracy, niż powstaje nowych, gdyż zmniejsza się sprzedaż na rynkach zagranicznych. Skutki światowego kryzysu odczuwa mocno sektor finansów i bankowości, przemysł samochodowy, lotniczy, budowlany, tekstylny, meblarski, stoczniowy i hutniczy. Kłopoty mają przede wszystkim wielkie firmy, które przy słabnącym zapotrzebowaniu na ich wyroby skracają czas pracy i/lub redukują zatrudnienie. Jednak ich problemy przeniosły się także na duże, średnie i małe firmy, które z nimi kooperują. Pracodawcy ograniczają rekrutację nowych pracowników, ponieważ jest dziś bardzo dużo niepewności co do tego, jak się będzie kształtowała koniunktura gospodarcza. Pracodawcy zaczynają stosować strategię „na przeczekanie” aż do wyjaśnienia się sytuacji na rynku.

W Polsce stopa bezrobocia w końcu roku 2009 osiągnęła wskaźnik 11,1%, w końcu 2010 roku 12,4%, w roku 2011 12,5%, natomiast w roku 2012 13,4%. Bezrobocie w kraju w skali roku wzrosło o 0,9%. W Województwie Wielkopolskim stopa bezrobocia na dzień 31.12.2012 r. wynosiła 9,9%, natomiast dla Powiatu Grodziskiego 10,7%. W porównaniu do roku 2011 nastąpił wzrost o 1,6 % rejestrowanego bezrobocia w Powiecie.

Na koniec 2012 roku w Powiecie Grodziskim zarejestrowanych było 2 377 osób bezrobotnych, z czego 51,2% stanowiły kobiety. Ich liczba kształtowała się na poziomie 1 217 osób. Jest to jeden z niższych wskaźników w Województwie, dla którego średnia to 55% udziału kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2011 spadł odsetek osób długotrwale bezrobotnych (o 1,3%). Duży udział w ogólnej populacji osób bezrobotnych mają osoby bez wykształcenia średniego (66,4%). Znaczna część osób bezrobotnych to osoby bez kwalifikacji zawodowych (tj. bezrobotni nieposiadający kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu) – stanowią one 37,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W roku 2013, pomimo utrzymującej się od 2009 roku trudnej sytuacji na rynku pracy, dało się zauważyć niewielkie ożywienie gospodarcze, które zaowocowało spadkiem rejestrowanego bezrobocia w Polsce. Także w Powiecie Grodziskim w latach 2013 - 2014 można zaobserwować obniżenie poziomu bezrobocia, w szczególności zmniejszenie się odsetka osób młodych do 25 roku życia.

Stopa bezrobocia na koniec 2013 roku wyniosła 9,2%. W porównaniu ze stanem bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2012 roku, stopa bezrobocia zmalała o 1,5%. Wówczas w ewidencji osób bezrobotnych widniało 2 377 bezrobotnych, a rok później 2 031 osób.

W grudniu 2013 roku stopa bezrobocia w Powiecie Grodziskim była niższa w porównaniu ze stopą bezrobocia w Województwie Wielkopolskim, która kształtowała się na poziomie 9,6%. W zestawieniu ze stopą bezrobocia w Polsce, na koniec 2013 roku, stopa bezrobocia w Powiecie Grodziskim była niższa o 4,2%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Wielkopolskim zmniejszyła się w skali roku o 346 osób. Analizując dane z lat 2013 i 2014 również obserwujemy różnicę w liczbie osób zarejestrowanych, która w skali roku zmniejszyła się o 286 osób.

W grudniu 2014 roku stopa bezrobocia w Powiecie Grodziskim osiągnęła wskaźnik 7,8 %.

Z analizy powyższych danych można wnioskować, że bezrobocie na terenie Powiatu Grodziskiego osiągnęło fazę spadkową.

Jednak w tym miejscu należy podkreślić, że spadek liczby osób zarejestrowanych uzależniony jest przede wszystkim od polepszenia kondycji ekonomicznej lokalnych przedsiębiorców, którzy są głównym źródłem zatrudnienia osób bezrobotnych i absolwentów szkół.

Porównanie wskaźników bezrobocia w XII 2013 i XII 2014 roku

LICZBA BEZROBOTNYCH	Liczba bezrobotnych na koniec XII 2013	%	Liczba bezrobotnych na koniec XII 2014	%
	2031	100	1745	100
Kobiety	1000	49,2	890	51
Osoby z prawem do zasiłku	325	16	346	19,8
Zamieszkali na wsi	1359	66,9	1162	66,6
Osoby do 25 roku życia	541	26,6	404	23,2
Długotrwale bezrobotni	923	45,4	795	45,6
Osoby powyżej 50 roku życia	484	23,8	484	27,7
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	692	34,1	517	29,6
Osoby bez doświadczenia zawodowego	405	19,9	330	18,9
Osoby bez wykształcenia średniego	1330	65,5	1148	65,8
Samotnie wychowujący dziecko	196	9,7	141	8,1
Niepełnosprawni	132	6,5	178	10,2

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

Wybrane kategorie osób bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2014 roku prezentują dane przedstawione poniżej.

Struktura wieku osób bezrobotnych według stanu na koniec grudnia 2014 r.

	Liczba osób	Udział procentowy
18-24 lat	404	23,2
25-34 lat	441	25,3
35-44 lat	282	16,2
45-54 lat	334	19,1
Powyżej 55 lat	284	16,3

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

Wymagania i oczekiwania pracodawców są wysokie, nie wystarczy tylko wiedza teoretyczna. Poziom wykształcenia nie jest jedynym, kluczowym czynnikiem decydującym o powodzeniu bezrobotnego na rynku pracy. Pracodawcy zwracają uwagę na posiadane doświadczenie

zawodowe, umiejętności zawodowe i interpersonalne, ukończone szkolenia zawodowe oraz oceniają motywację kandydatów do pracy, a także ich chęć podnoszenia kwalifikacji.

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia wg stanu na koniec 2013 i 2014 r.

	Bezrobotni w XII 2013r.		Bezrobotni w XII 2014r.	
	liczba	%	liczba	%
wyższe	111	5,5	105	6
policealne i średnie zawodowe	392	19,3	349	20
średnie ogólnokształcące	198	9,7	143	8,2
zasadnicze zawodowe	866	42,6	749	42,9
gimnazjalne i niższe	464	22,8	399	22,9

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

Obserwuje się, że im dłuższy okres pozostawania w ewidencji osób bezrobotnych, tym niższa motywacja do poszukiwania pracy i jej podejmowania. Zjawiskiem powszechnym jest to, że osoby nowo rejestrujące się posiadające prawo do zasiłku dla bezrobotnych (przyznawanego najczęściej na 6 miesięcy) zwlekają z aktywnym poszukiwaniem pracy. Osoby te zwiększają swoją aktywność na rynku pracy krótko przed upływem okresu pobierania zasiłku.

Struktura osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy - stan na koniec grudnia 2014 r.

Czas pozostawania bez pracy	Liczba osób	Udział procentowy w ogóle zarejestrowanych
Do 1 miesiąca	159	9,1
Od 1 do 2 miesięcy	405	23,2
Od 3 do 6 miesięcy	279	16,0
Od 6 do 12 miesięcy	309	17,7
Od 12 do 24 miesięcy	270	15,5
Powyżej 24 miesięcy	323	18,5

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

Struktura osób bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy - stan na koniec grudnia 2014 r.

Rodzaj działalności	Liczba osób
Rolnictwo, leśnictwo	103
Przetwórstwo przemysłowe	365
Budownictwo	182
Handel, mechanika pojazdowa	545
Usługi gastronomiczne	24
Transport, gosp. magazynowa	31
Działalność finansowa	14
Administracja publiczna	51
Opieka zdrowotna	15
Pozostała działalność usługowa	32
Inne	139
Dotychczas pracujący	1 501
Dotychczas niepracujący	244

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS-01

ROLNICTWO

Powiat Grodziski należy do powiatów o przewadze funkcji rolniczej. Świadczy o tym struktura zamieszkania ludności, użytkowanie gruntów, co przedstawiają poniższe zestawienia (stan na 31.12.2013 r.):

	Ludność ogółem	Ludność na wsi	Powierzchnia ogółem w ha	Użytki rolne w ha
Powiat Grodziski	50 971	31 343	64 187	44 947

L.p.	Wyszczególnienie	Powiat Grodziski		Województwo Wielkopolskie
		w ha		w ha
1	2	3		4
1	Powierzchnia ogólna	64 187	100%	2 982 651
2	Użytki rolne razem, w tym:	44 947	70,02%	1 939 252
	Grunty orne	34 751	54,14%	1 574 959
	Sady	394	0,63%	16 022
	Łąki	7 282	11,35%	204 312
	Pastwiska	951	1,49 %	79 448
	Inne użytki	375	0,58%	36 530
3	Lasy i grunty leśne	15 618	24,33%	785 648
4	Pozostałe	3 622	5,64%	964 835

Opracowano na podstawie danych GUS oraz Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim.

Warunki przyrodniczo – klimatyczne sprzyjają produkcji rolnej. Dominują gleby średnio dobre i średniej jakości. Wskaźnik waloryzacji przestrzeni produkcyjnej jest dość wysoki – wynosi 66,1 i jest wyższy od wartości wskaźnika dla Województwa (63,4). (Wskaźnik waloryzacji jest to punktowa ocena poszczególnych elementów środowiska /gleba, rzeźba terenu, warunki wodne/ i stanowi podstawę określenia jakości obszaru rolniczego).

Udział poszczególnych klas bonitacyjnych w zasobie gleb Powiatu nie odbiega od średniej dla Wielkopolski oraz sąsiednich powiatów.

Bonitacja jakości gleb:

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych wyrażone w %								
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VIRZ
Wielkopolska	0	0	2	8	27	23	26	12	2
Powiat Grodziski	0	0	8	14	31	12	20	14	1

Opracowano na podstawie: Ważniejsze dane o Powiatach i Gminach Województwa Wielkopolskiego – WUS – Poznań 2000

Gleby w Powiecie Grodziskim są glebami kwaśnymi, lekko kwaśnymi i obojętnymi. Stąd też 50% gleb w Powiecie wymaga wapnowania.

Odczyn gleb:

Wyszczególnienie	Odczyn gleby (areal wyrażony w %)				
	bardzo kwaśne	kwaśne	lekko kwaśne	obojętne	zasadowe
Wielkopolska	16	30	30	18	6
Powiat Grodziski	8	27	30	25	10

Opracowano na podstawie: Ważniejsze dane o Powiatach i Gminach Województwa Wielkopolskiego – WUS – Poznań 2000

Na tych średnio żyznych glebach zasiewane są głównie: żyto, jęczmień i pszenica. Strukturę upraw przedstawia poniższe zestawienie:

Struktura upraw:

Rodzaj upraw	Wielkopolska	Powiat Grodziski
	w ha	w ha
Ogółem	1 441 801,97	35 389,05
Zboża razem	1 059 200,68	26 791,43
Zboża podstawowe z mieszkankami zbóż	999 050,93	24 854,62
Ziemniaki	39 847,33	316,07
Uprawy przemysłowe	177 647,02	5 692,57
Buraki cukrowe	42 423,18	1 835,40
Rzepak i rzepik razem	134 967,24	3 855,77
Strączkowe jadalne na ziarno razem	2 035,22	123,54
Warzywa gruntowe	19 765,68	270,37

Opracowano na podstawie: Narodowego Spisu Rolnego 2010 r.

OCHRONA PRZYRODY

Przyroda w Powiecie Grodziskim to głównie monokulturowe zbiorowiska intensywnych upraw rolnych.

Ciekawe i zróżnicowane skupiska roślinności można zobaczyć w parkach wiejskich oraz podworskich, których jest 29 na tym terenie. To właśnie w parkach należy szukać pomnikowych drzew.

Interesujące wśród nich są dęby w Kamieńcu, szereg drzew w Ruchocicach i Ujeździe, okazy egzotyczne: cypryśnik błotny w Kotowie i miłorząb japoński w Parzęczewie.

Najgrubsze drzewo Powiatu Grodziskiego znajduje się poza terenami parkowymi. Jest nim dąb o obwodzie pnia 660 cm, który rośnie przy jednym z gospodarstw w Czarnej Wsi (4 km na zachód od Grodziska Wielkopolskiego).

W gminach Powiatu poddano pod ochronę 146 obiektów jako pomniki przyrody, które występują jako pojedyncze drzewa, grupy drzew lub aleje oraz 86,6 ha terenów bagiennych jako użytki ekologiczne. Na terenie Powiatu Grodziskiego znajdują się obszary Natura 2000 – Wielki Łęg Obrzański (Gminy: Rakoniewice, Wielichowo i Kamieniec) oraz niewielkie fragmenty obszaru Barłóżnia Wolsztyńska (Gmina Rakoniewice) i Dolina Mogielnicy (Gmina Grodzisk Wielkopolski).

Powiat jest bogaty w zalesienia, co prawda nierównomiernie. Lasy występują wyspowo, a największe powierzchnie zajmują jedynie w zachodniej części Powiatu. W Gminie Granowo prawie ich brak, natomiast lesistość Gminy Rakoniewice wynosi ponad 50%.

W rejonie Woźnik występują wartościowe przyrodniczo lasy liściaste typu grądu, olesu i łęgu. Powierzchnia lasów w Powiecie Grodziskim wynosi 15 576,94 ha. Obecna lesistość Powiatu wynosi 23,7% jest niższa od poziomu średniej krajowej (29,4% i średniej województwa 25,7%).

W Powiecie funkcjonuje jedenaście obwodów łowieckich o łącznej powierzchni 60 621 ha.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W Powiecie Grodziskim na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat w zakresie wyposażenia poszczególnych obszarów w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej odnotowano znaczną poprawę.

Wodociągi i kanalizacja

Wyszczególnienie	Sieć w km		Przylączy do budynków mieszkalnych		Ludność w miastach korzystająca z sieci		Ścieki odprowadzane w dół ³
	wodociągi rozdzielcze	kanalizacja	wodociąg	kanalizacja	wodociąg	kanalizacja	
Województwo	30 372,1	11 549,3	538 483	294 087	1 853 543	1 685 144	109 847,1
Powiat Grodziski	521,5	174,7	8 781	4 891	16 919	15 143	1 350

Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2014, stan na 31.12.2013 r.

Istniejące na terenie Powiatu oczyszczalnie ścieków obsługują 64,6 % mieszkańców Powiatu. Oznacza to, że pozostała część mieszkańców korzysta z indywidualnych zbiorników gromadzenia ścieków. Stwarza to groźbę niekontrolowanego przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wody.

Powiat Grodziski charakteryzuje się w porównaniu z powiatami ościennymi mniejszą produkcją odpadów przemysłowych i niebezpiecznych oraz mniejszą ilością wytwarzanych odpadów komunalnych.

Wiąże się to z tym, że na terenie Powiatu brak jest intensywnego przemysłu, natomiast mniejsza ilość odpadów komunalnych wiąże się z mniejszą liczbą ludności zamieszkującej Powiat Grodziski niż powiaty ościennie.

Na terenie Powiatu Grodzkiego wytwarzanych jest obecnie 8 950,4 ton stałych odpadów komunalnych rocznie.

Ze względu na długoletnie zaniedbania w ochronie środowiska i ograniczenia funduszy zachodzi potrzeba wyboru priorytetów przy formułowaniu celów ochrony środowiska, tworzeniu harmonogramów i finansowaniu odpowiednich zadań.

Energetyka

Wyszczególnienie		odbiorcy	zużycie (w ciągu roku)		
			w MWh	na 1 odbiorcę w kWh	na 1 mieszkańca w kWh
Powiat Grodzki	2005	6 216	13 207	2 124,7	707,6
	2010	6 431	14 700	2 285,8	771,6
	2013	6 628	14 842	2 239,3	775,2

Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2014

Sieć przesyłowa energii elektrycznej na terenie Powiatu jest siecią napowietrzną, co stwarza zagrożenie zwiększonej awaryjności na skutek niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

Sieć gazowa

Sieć gazową, odbiorców i zużycie gazu w gospodarstwach domowych w miastach Powiatu przedstawia poniższe zestawienie:

Powiat Grodzki	Sieć rozdzielcza w m	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Odbiorcy gazu	Zużycie gazu	
				w tys. m ³	na 1 odbiorcę w m ³
2006	459 519	5 583	7 153	12 106,10	1 563,1
2010	494 052	5 546	8 002	12 903,60	1 613,8
2013	452 881	6 259	8 706	11 952,60	1 372,9

Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2014, stan na 31.12.2013 r.

Powiat Grodzki w ponad 80% jest zgazyfikowany. Część sieci gazowej zakładanej w latach 80. jest stalowa. W nowych przyłączach gazu stosowana jest technologia zapewniająca pięćdziesięcioletni okres trwałości urządzeń przesyłowych. Ważną rzeczą w zapewnieniu ciągłości przesyłu gazu jest dwustronne zasilanie stacjami drugiego stopnia. Dla rozwoju Powiatu ważnym argumentem w tym zakresie jest możliwość zapewnienia każdemu inwestorowi nieograniczonej ilości gazu.

W ostatnich latach odkryto na terenie Powiatu Grodzkiego złoża gazu i rozpoczęto ich eksploatację.

Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo Powiatu Grodzkiego w ostatnim dziesięcioleciu przeżywa rozwój. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w 2010 roku ogółem wynosiły 13 451 mieszkań, 58 201 izb.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² wynosi 90,6 (województwo – 78,2). Liczba osób na 1 mieszkanie to 3,73 (województwo – 3,11), a liczba osób na 1 izbę to 0,86 (województwo – 0,78).

Wybrane mierniki w zakresie mieszkań oddanych do użytku w roku 2013 przedstawia poniższe zestawienie:

	Mieszkania		Izby	Przeciętna powierzchnia użytkowa i mieszkalna w m ²	
	na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności		ogółem	w budynkach indywidualnych
Powiat Grodziski	369,7	2,6	12,1	102,0	110,0
Województwo Wielkopolskie	636,8	4,0	17,8	111,4	141,8

Opracowano na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2014, stan na 31.12.2013 r.

Komunikacja

Przez Powiat Grodziski przebiegają ważne szlaki komunikacyjne dla ruchu samochodowego, takie jak:

- droga krajowa nr 32 Poznań – Zielona Góra,
- droga wojewódzka nr 308 Kościan – Grodzisk Wielkopolski – Nowy Tomyśl, stanowiąca dojazd do autostrady Poznań – Świecko,
- droga wojewódzka nr 305 Wolsztyn – Nowy Tomyśl, stanowiąca dojazd do autostrady Poznań – Świecko,
- droga wojewódzka nr 312 Czacz – Wielichowo – Rakoniewice,
- ponad 260 km dróg powiatowych, w tym o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym:
  - droga powiatowa nr 2723P Opalenica – Grodzisk Wielkopolski,
  - droga powiatowa nr 2755P Boruja Kościelna – Rakoniewice,
  - droga powiatowa nr 3577P Wielichowo – Grodzisk Wielkopolski,
  - droga powiatowa nr 3593P Wielichowo – Kamieniec,
  - droga powiatowa nr 3807P Wolsztyn – Wielichowo.

Powiat Grodziski administruje siecią dróg o łącznej długości 261,156 km, w tym 40,0 km dróg gruntowych.

Podział dróg w zależności od rodzaju nawierzchni przedstawia poniższe zestawienie:

1. drogi powiatowe: /rok 2015/

Lp.	Gmina	Ogółem w km	Utwardzone w km	Gruntowe w km
1.	Granowo	35,324	27,353	7,971
2.	Kamieniec	50,012	47,640	2,372
3.	Grodzisk Wlkp.	54,781	46,482	8,299
4.	Rakoniewice	72,989	62,760	10,229
5.	Wielichowo	48,050	36,921	11,129
	Razem	261,156	221,156	40,000

2. drogi gminne: łączna długość 540 km w tym 333 km dróg gruntowych.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

EDUKACJA

Powiat Grodziski jest organem prowadzącym dla szkół ponadgimnazjalnych oraz Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej. Od roku 2012 wdrażany jest następny etap reformy ustroju szkolnego, a od 2013 nie było naboru do techników uzupełniających. W chwili obecnej młodzież z terenu Powiatu kształci się w Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego oraz w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim. Z dniem 31 sierpnia 2013 r. rozwiązany został Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Powstańców Wielkopolskich w Kotowie, w którym funkcjonowało Technikum, Technikum Uzupełniające i Szkoła Policealna. Kształcenie w zawodach występujących w Technikum w rozwiązanej Zespole zostało przeniesione do Technikum w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. E. Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim. Oferta kształcenia zawodowego jest bardzo bogata i różnorodna. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim w swojej strukturze posiada Zasadniczą Szkołę Zawodową oraz Technikum. Uczniowie uczęszczający do Technikum kształcą się w następujących zawodach: technik informatyk, technik ekonomista, technik logistyk, technik budownictwa, technik mechanik, technik mechatronik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik organizacji reklamy, technik górnictwa otworowego, technik technologii odzieży, technik hotelarstwa, technik rolnik. W ofercie tej szkoły jest również technik cyfrowych procesów graficznych oraz technik architektury krajobrazu, ale liczba uczniów zainteresowanych tym zawodem była zbyt mała, aby uruchomić oddział. W Zasadniczej Szkole Zawodowej uczniowie mają status młodocianego pracownika tzn. praktyki zawodowe odbywają u pracodawców na terenie całego Powiatu Grodziskiego i powiatów ościennych. Część oddziałów to klasy jednorodne, w których uczniowie kształcą się w następujących zawodach robotniczych: mechanik pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz - tynkarz, kucharz, cukiernik, piekarz, sprzedawca, fryzjer, stolarz. Pozostałe to klasy wielozawodowe oraz oddziały klas specjalnych, do których uczęszczają uczniowie z orzeczeniami.

Problemem oświaty w Powiecie Grodziskim jest niż demograficzny. Ilość dzieci urodzonych w gminach Powiatu Grodziskiego na przestrzeni 23 ostatnich lat zmniejszała się corocznie. W roku 1992 odnotowano 804 urodzenia, przy czym największy spadek zaistniał w roku 2003, w którym urodziło się 561 dzieci. Jest to równoznaczne ze zmniejszającą się liczbą uczniów w szkołach prowadzonych przez gminy, a następnie w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat. Niesie to za sobą trudności finansowe, ponieważ subwencja oświatowa naliczana jest na ucznia. Mniejsza liczba uczniów i oddziałów w szkołach pociąga za sobą zmiany w zatrudnieniu i konieczność zwalniania nauczycieli.

Wraz z postępowaniem reformy kształcenia zawodowego pojawił się problem związany z bazą lokalową Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim. Podział oddziałów na grupy podczas zajęć praktycznych wymaga zwiększenia liczby sal dydaktycznych. Na terenie Powiatu Grodziskiego brakuje Centrum Kształcenia Praktycznego.

Od momentu powstania powiatów, a tym samym przejęcia szkół ponadgimnazjalnych nastąpiła poprawa dotychczasowej bazy placówek oświatowych. Dokonano w niej wielu remontów i modernizacji, wyposażono je w nowe pracownie przedmiotowe, w tym również informatyczne. Wciąż brakuje pracowni i warsztatów do kształcenia zawodowego. Planowana jest budowa warsztatu kształcenia zawodowego, w którym powołane zostanie Centrum Kształcenia Praktycznego. Planowana jest również nadbudowa części budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Kapitalnego remontu wymagają szkolne łazienki (wymiana instalacji wodno - kanalizacyjnej, glazury, toalet, pisuarów, umywalek). Należałoby również rozważyć stworzenie stołówki, która jest potrzebna dla dojeżdżających uczniów, którzy stanowią aż 2/3 wszystkich uczniów szkoły. Wszystkie szkoły posiadają dostęp do szybkiego Internetu, sprzętu multimedialnego, tablic interaktywnych. Powstała Grodziska Hala Sportowa oraz kompleks boisk ze sztuczną nawierzchnią i bieżnią lekkoatletyczną. Poprawa bazy szkół, dobrze przygotowana kadra (80% nauczycieli posiada status nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego) wpływa na poprawę jakości kształcenia i osiągnięte wyniki.

Oprócz szkół placówką oświatową prowadzoną przez Powiat jest Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. Swoim działaniem obejmuje ona populację dzieci i młodzieży powyżej 10 tys. prowadząc działania diagnostyczne i terapeutyczne.

Poradnia jest placówką publiczną, która oferuje bezpłatne usługi przeznaczone dla dzieci od urodzenia mieszkające w naszym Powiecie oraz dzieci i młodzieży uczącej się na terenie Powiatu Grodziskiego.

W Poradni prowadzona jest diagnostyka dzieci oraz zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, rewalidacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne i psychoterapeutyczne. Organizowane są grupy wsparcia, szkolenia, warsztaty i konsultacje dla rodziców, dzieci i młodzieży oraz pracowników oświatowych.

Placówka dysponuje specjalistami w dziedzinie pedagogiki, psychologii, doradztwa zawodowego i logopedii.

W kolejnych latach konieczna będzie poprawa bazy oświatowej w celu utrzymania dotychczasowych standardów w oświacie.

Szczególnie dotyczy to „małego” budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Grodzisku Wielkopolskim, w którym konieczne jest przeprowadzenie kapitalnego remontu (remont dachu, tynkowanie, położenie elewacji, wymiana pieca gazowego).

Ponadto wymiany wymaga płot wokół terenu przyszkolnego liceum (wokół budynku głównego). Należałoby rozważyć budowę pawilonu dydaktyczno – socjalnego (4 – 5 sal lekcyjnych, szatnia, stołówka, internat dla uczniów obu szkół powiatowych).

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonuje 13 bibliotek i ich filii. Księgozbiór zgromadzony w ramach bibliotek Powiatu wynosi 199 184 woluminów.

Główną placówką kulturalną jest mieszczące się w Grodzisku Wielkopolskim Centrum Kultury „Rondo”. Dzieci, młodzież oraz dorośli mogą uczestniczyć w zajęciach koła plastycznego, grupy teatralnej „Arlekin”, Grodziskiej Orkiestry Dętej, baletu, brydża i szachów, tańca hip – hop, studium piosenkarskiego. Ponadto działa tu zespół Tańca Ludowego „Cybinka”, Grodziski Chór „Ottimo”. Co pewien czas do grodziskiej placówki są zapraszane gwiazdy polskiej estrady, których występy gromadzą pokaźną widownię zarówno w CK „Rondo”, parku miejskim, jak i w Grodziskiej Hali Sportowej.

Miasto Grodzisk Wielkopolski organizuje „Grodziską Noc Gwiazd”, połączoną z Półmaratonem Słowaka. W Wielichowie corocznie odbywa się Święto Pieczarki, na którym spotykają się przedstawiciele branży pieczarkarskiej z całej Polski.

Na naszym terenie działają dwie orkiestry dęte: w Grodzisku Wielkopolskim oraz Rostarzewie.

W Grodzisku Wielkopolskim znajduje się Muzeum Ziemi Grodziskiej, gdzie zgromadzono wiele eksponatów związanych z rzemiosłem, browarnictwem oraz militariami, a także historią.

Ponadto w Rakoniewicach znajduje się Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa ze zbiorami związanymi z działalnością ochotniczych straży pożarnych.

Na terenie wszystkich gmin Powiatu działają m. in. ludowe zespoły śpiewacze: „Grodziszczanki”, „Jabłonianie”, „Granowianie”, „Zdrojowianie”, „Zgoda”, „Wilkowianie”, chór „Wielisław”, chór „Nuta w Nutę”, zespół muzyczno – wokalny „Takie Chłopaki” i kabaret „To My”.

Na obrzeżach miasta mieści się stadion – należący do hotelu „Rodan Groklin” w Grodzisku Wielkopolskim. W sportowy kompleks wchodzi też tenisowe korty oraz zaplecze hotelowo - rehabilitacyjne. Prócz K. S. „Dyskobolia” działają też kluby: Towarzystwo Sportowe Gminy Kamieniec, „Sokół” Rakoniewice i Towarzystwo Sportowe „Orzeł” w Granowie, „Orzeł” w Rostarzewie oraz Ludowy Klub Piłkarski „Pieczarka” w Wielichowie, Klub Sportowy Obra w Śniatych, uczniowskie kluby sportowe w Grodzisku Wielkopolskim i Kąkolewie, Grodziski Klub Biegacza. Od 2006 r. organizowana jest duża impreza sportowa „Półmaraton Słowaka” w którym corocznie bierze udział coraz większa liczba biegaczy. Kolejną imprezą biegową zyskującą dużą popularność jest „Dycha Drzymały”. Grodziskie Stowarzyszenie Sportowe jest organizatorem Międzynarodowego Turnieju Kobiet w Piłce Nożnej.

W 2002 roku została oddana do użytku Grodziska Hala Sportowa, w której do godz. 17⁰⁰ odbywają się zajęcia z wychowania fizycznego, a w godzinach popołudniowych korzystają z niej grupy młodzieżowe i dorośli. Organizowane są cykliczne turnieje w halowej piłce nożnej, siatkówce, koszykówce, karate i zumbie.

Od 2006 r. organizowany jest corocznie „Powiatowy Rajd Rowerowy”, w którym bierze udział około 300 uczestników.

W skład bazy noclegowej Powiatu wchodzi hotele, motele i pensjonaty.

OCHRONA ZDROWIA

Ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku, a później „o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych” zmieniła strukturę organizacyjną służby zdrowia i sposób jej finansowania.

Dotychczasowy płatnik – „budżet państwa” zastąpiony został przez Wielkopolską Regionalną Kasę Chorych, a obecnie przez Narodowy Fundusz Zdrowia, który ze składek podatników wykupuje u podmiotów działalności leczniczej świadczenia zdrowotne dla pacjentów posiadających ubezpieczenie zdrowotne.

W wyniku reformy służby zdrowia w Powiecie Grodziskim funkcjonujący od 1972 roku Zespół Opieki Zdrowotnej ulegał stopniowej restrukturyzacji.

Podstawowa opieka zdrowotna oraz część ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej została sprywatyzowana i przejęta przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Głównym podmiotem publicznym w Powiecie jest szpital tj. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) w Grodzisku Wielkopolskim, który gwarantuje świadczenia stacjonarne, diagnostyczne, a także z zakresu pomocy doraźnej.

W całej strukturze SP ZOZ funkcjonuje:

1. Szpital z oddziałami:

- Internistyczno – Kardiologicznym,
- Chirurgicznym z Pododdziałem Gastroenterologicznym,
- Położniczo - Ginekologicznym.,
- Noworodkowym,
- Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

2. Pogotowie Ratunkowe.

3. Poradnie specjalistyczne:

- Kardiologiczna,
- Chirurgiczna,
- Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej,
- Ginekologiczno – Położnicza,
- Gastroenterologiczna.

W ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczone są także usługi w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz transport sanitarny.

Szpital dysponuje 115 łózkami:

- Oddział Internistyczno – Kardiologiczny – 30 łózek w tym 1 łóżko IOK (Intensywna Opieka Kardiologiczna),
- Oddział Chirurgiczny z Pododdziałem Gastroenterologicznym – 30 łózek,
- Oddział Położniczo - Ginekologiczny — 35 łózek, w tym 1 łóżko Intensywnej Opieki Medycznej,
- Oddział Noworodkowy – 17 łóżeczek, 3 inkubatory,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 3 łóżka.

Wskaźnik personelu służby zdrowia zatrudnionego w SPZOZ na 10000 mieszkańców wg stanu na 31.12.2014 r. wynosił:

- lekarze medycyny – 16,4,
- pielęgniarki – 15,
- położne – 3,6.

Obecna sytuacja służby zdrowia, nowe wyzwania dotyczące realizacji świadczeń medycznych stawiane przez Ministerstwo Zdrowia, a także przez Narodowy Fundusz Zdrowia powodują to, iż SP ZOZ chcąc utrzymać się na rynku świadczeń medycznych i jednocześnie być jednostką konkurencyjną na tle ościennych powiatów musi podlegać systematycznym procesom restrukturyzacyjnym w tym:

- sukcesywnie modernizować zaplecze sprzętowe,
- dostosować infrastrukturę teleinformatyczną do wymogów ustawy z dnia 28.04.2011r. o informatyzacji w służbie zdrowia,
- dostosować infrastrukturę lokalową do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26.06.2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą i właśnie w tym celu w latach 2014 – 2016 realizowana jest przez Powiat Grodziski rozbudowa i modernizacja szpitala,
- oferować wyspecjalizowane świadczenia zdrowotne, konkurencyjne do usług realizowanych w sąsiednich jednostkach.

SP ZOZ posiada certyfikat ISO 9001 : 2009.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Powiatu Grodzkiego realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim powołane do życia w wyniku reformy samorządowej wdrożonej z dniem 1 stycznia 1999 roku oraz 5 ośrodków pomocy społecznej, w tym 3 miejsko - gminne (Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice, Wielichowo) oraz 2 gminne (Granowo, Kamieniec).

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W każdej gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Pomoc osobom uzależnionym, współuzależnionym i ich rodzinom na terenie Powiatu świadczą miejskie i gminne punkty konsultacyjne.

Poziom życiowy członków społeczeństwa może być chroniony za pomocą działań o różnym charakterze. Zasada opiekuńczości odnosi się z reguły do tych osób, które nie mają uprawnień ubezpieczeniowych czy zaopatrzeniowych, a znajdują się w sytuacji wymagającej pomocy. Pomoc ta może być udzielana ze środków budżetowych państwa, samorządów, organizacji społecznych oraz ofiarności społecznej. W tym przypadku decyduje aktualna sytuacja materialna osoby ubiegającej się o pomoc.

Zasada opiekuńczości właściwa jest pomocy społecznej, która jest instrumentem polityki społecznej państwa. Ma ona na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Zadaniem pomocy społecznej na poziomie lokalnym jest współtworzenie godziwych warunków egzystencji i pracy dla grup charakteryzujących się ubóstwem i dotkniętych wszelkiego rodzaju dysfunkcjonalnością, np. niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, bezrobociem, alkoholizmem lub narkomanią.

Podstawowym jej celem – obok zapewnienia im doraźnej pomocy – jest doprowadzenie, jeśli to tylko możliwe, do samodzielności życiowej osób i rodzin – do sytuacji, w której nie będą one wymagały zewnętrznego wsparcia.

Brak schronienia, niemożność podjęcia pracy, niepełnosprawność, niedostatek środków do życia, osamotnienie, uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie – to zaledwie kilka przykładów problemów. Problemy te swoim zasięgiem obejmują różne grupy ludzi. Zmuszają one społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym i korzystania z usług świadczonych przez ośrodki pomocy społecznej.

Poziom zaspakajania potrzeb mieszkańców Powiatu Grodziskiego determinowany jest przez różne zjawiska. Poniższe zestawienie obrazuje powody ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w poszczególnych gminach.

Powody ubiegania się o świadczenie z pomocy społecznej¹

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
	Ogółem		w tym: na wsi			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ubóstwo	782	573	545	341	1592	1682
Sieroctwo	5	3	2	3	17	8
Bezdomność	44	44	27	25	64	66
Potrzeba ochrony macierzyństwa	503	320	406	240	1568	1508
w tym: wielodzietność	234	153	200	128	1004	867
Bezrobocie	675	476	472	305	1458	1483
Niepełnosprawność	518	473	333	290	1119	1175
Długotrwała choroba	554	453	368	291	1084	1090
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	226	193	135	105	718	676
w tym: rodziny niepełne	229	155	157	90	458	467
Rodziny wielodzietne	181	57	171	43	204	320
Przemoc w rodzinie	15	10	4	5	57	41
Alkoholizm	75	70	40	41	164	149
Narkomania	0	15	0	1	0	5
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	26	24	15	13	31	32
Brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	23	8	21	5	27	33
Sytuacja kryzysowa	2	3	1	2	3	6
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	3	0	3	0	12	0

¹ Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej gmin Powiatu Grodziskiego

Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną²

Lp.	Miasto/Gmina	Rok 2013		Rok 2014	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Granowo	186	560	170	486
2.	Kamieniec	174	559	175	540
3.	Grodzisk Wlkp.	416	1126	397	1082
4.	Rakoniewice	261	837	260	851
5.	Wielichowo	232	743	206	638

Specyfiką działalności systemu pomocy społecznej jest różnorodność kategorii osób korzystających z pomocy społecznej. Dominującymi problemami, z którymi nie radzą sobie mieszkańcy Powiatu są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Z danych otrzymanych od ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu wynika, iż ubóstwo to największy problem w każdej gminie. W roku 2008 rodzin objętych pomocą było 564 (osób 1 969), natomiast w 2009 roku objęto pomocą rodzin 579 (osób 1 915). Powodem ubiegania się o pomoc finansową, rzeczową staje się niski dochód rodzin, a co za tym idzie niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Rok 2013 i 2014 przedstawiono w tabeli powyżej.

Działania, jakie podejmują ośrodki pomocy społecznej to przede wszystkim udzielanie świadczeń. Świadczona jest również praca socjalna w miejscu zamieszkania klienta. ośrodki pomocy społecznej realizują pomoc w zakresie zwalczania skutków ubóstwa przy pomocy środków finansowych pozyskanych w ramach projektów systemowych.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia.

Bezrobotni mężczyźni sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy „cierpią” raczej na nadmiar wolnego czasu i odczuwają rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres „leczą” alkoholem lub nikotyną. Skutkiem braku pracy jest także pogłębiający się kryzys rodziny, przemoc w rodzinie oraz zmniejszone szanse na powrót na rynek pracy.

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Bezrobocie powoduje zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna – ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i dalszą rodziną.

Na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonują następujące organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej:

1. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i byłych więźniów Politycznych w Grodzisku Wielkopolskim, Jabłonie, Rakoniewicach, Kamieńcu, Granowie.

² Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej gmin Powiatu Grodziskiego

2. Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Grodzisku Wielkopolskim, Wielichowie, Kamieńcu.
3. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Grodzisku Wielkopolskim.
4. Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie” w Grodzisku Wielkopolskim.
5. Grodziskie Stowarzyszenie „Amazonki ” w Grodzisku Wielkopolskim.
6. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim.
7. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „SERCE” w Rakoniewicach.
8. Stowarzyszenie „Złota Jesień” w Rakoniewicach.
9. Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych w Grodzisku Wielkopolskim.
10. Parafialny Zespół Caritas przy parafii św. Faustyny w Grodzisku Wielkopolskim.
11. Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń” w Błońsku.
12. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Gminny Kamieniec.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zadania z zakresu zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Powiatu Grodziskiego z dniem 1 stycznia 1999 roku zostały powierzone:

- Komendzie Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim,
- Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Grodzisku Wielkopolskim,
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Grodzisku Wielkopolskim,
- Powiatowemu Inspektoratowi Weterynarii w Grodzisku Wielkopolskim.

Komenda Powiatowa Policji /KPP/ w Grodzisku Wielkopolskim. Od dnia 1 września 2014 r. w strukturach KPP znajdują się Komisariat Policji w Rakoniewicach (obejmujący swym działaniem teren Gminy Rakoniewice i Wielichowo – w miejsce Posterunku Policji w Rakoniewicach) oraz Ogniwo Dzielnicowych Wydziału Prewencji (obejmujące swym działaniem teren Gmin Grodzisk Wielkopolski, Granowo i Kamieniec).

W roku 2011 współczynnik przestępczości na 10 tys. mieszkańców na terenie Powiatu Grodziskiego wyniósł 170,63 przestępstwa i był najniższym wśród powiatów Województwa Wielkopolskiego. Współczynnik przestępczości dla Województwa Wielkopolskiego wynosił 296,46 przestępstw.

Łącznie w 2011 r. stwierdzono w Powiecie Grodziskim 855 przestępstw, z tego 483 o charakterze kryminalnym oraz 160 o charakterze gospodarczym.

Z liczby 483 przestępstw kryminalnych zanotowano:

- 1 zabójstwo,
- 2 udziały w bójce lub pobiciu,
- 18 rozbojów,
- 41 uszczerbków na zdrowiu,
- 61 kradzieży z włamaniem,
- 87 kradzieży cudzej rzeczy,
- 39 uszkodzeń rzeczy,
- 64 przestępstwa narkotykowe.

Wykrywalność ogólna to 88,1% natomiast w przestępstwach o charakterze kryminalnym wyniosła 79%.

Liczba stwierdzonych przestępstw jest podobna, jak w latach poprzednich.

Obraz przestępczości w 2014 roku na terenie podległym przedstawiał się następująco. Nastąpił spadek ilości przestępstw wszczętych ogółem z 522 w 2013 r. do 507 w roku 2014. Równocześnie nastąpił wzrost wykrywalności ogólnej przestępstw z 84,2% w 2013 r. do 85,5% w 2014 roku, tj. o 1,3%. Stwierdzono wzrost wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym z 76,5% w 2013 r. do 78,0% w roku 2014 tj. o 1,5%.

W 2014 r. Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim odnotowała spadek wielkości strat materialnych powstałych ogółem w wyniku przestępstw z 1.973.697 zł w 2013 r. do 796.772 zł w 2014 r. to jest o 1.176.925 zł przy jednoczesnym spadku ilości wartości odzyskanych z 120.775 zł w roku 2013 do 58.114 zł w 2014 r.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Na terenie Powiatu w latach 2012 – 2014 odnotowano:

	2012	2013	2014
Ilość wypadków	13	25	24
Liczba zabitych	3	6	6
Liczba rannych	16	26	29
Łącznie ofiar wypadków	19	32	35
Ilość kolizji drogowych	209	224	240
Łączna ilość zdarzeń drogowych	222	249	264

Najczęstszą przyczyną zdarzeń drogowych jest nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu, następnie nadmierna prędkość i jej niedostosowanie do warunków panujących na drodze oraz niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami.

Prognozowane zagrożenia

1. Przewiduje się, że nadal dominować będzie drobna przestępczość pospolita taka jak: kradzież, przywłaszczenie mienia, kradzież z włamaniem (dokonywane najczęściej okazjonalnie i z chęci osiągnięcia zysku) oraz uszkodzenia mienia (dokonywane najczęściej z pobudek chuligańskich).
2. Nadal występować będzie przestępczość narkotykowa, a głównym czynnikiem jej istnienia jest prosty i łatwy sposób na osiągnięcie dużych dochodów z dystrybucji środków odurzających.
3. W celu ograniczenia tej przestępczości należy kontynuować prowadzone działania oraz wypracowywać nowe formy i metody do zwalczania i ścigania sprawców przestępstw narkotykowych.
4. Nadal odnotowywana jest duża liczba nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego. Oznacza to, że w najbliższych latach należy jeszcze bardziej zwiększyć liczbę prowadzonych działań, celem ograniczenia i minimalizacji tego rodzaju zdarzeń.
5. Z uwagi na bardzo zmienne warunki atmosferyczne występujące w ostatnich latach, a zwłaszcza ocieplający się klimat mogą występować zdarzenia o charakterze katastrof i klęsk żywiołowych.

Następnym bardzo ważnym ogniwem zapewniającym bezpieczeństwo publiczne jest działalność **Państwowej Straży Pożarnej /PSP/** wspieranej przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej /OSP/.

Państwowa Straż Pożarna jest organizatorem krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego KSRG; system organizowany jest na poszczególnych szczeblach administracyjnych. Głównym trzonem systemu jest PSP oraz jednostki włączone do KSRG oraz ochotnicze straże pożarne.

Na terenie Powiatu Grodzkiego funkcjonuje 48 jednostek ochrony przeciwpożarowej:

- Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza (JRG) Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Grodzisku Wielkopolskim (KP PSP),
- 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG),
- 41 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych poza KSRG.

Komenda Powiatowa PSP w Grodzisku Wielkopolskim posiada na swoim wyposażeniu 8 samochodów i 3 przyczepy. Średni wiek samochodów użytkowanych z jednostce wynosi 5,88 lat.

Jednostki OSP dysponują łącznie 37 pojazdami, z których 16 przekracza wiek 25 lat. Wśród jednostek KSRG, 4 pojazdy przekraczają wiek 25 lat, a w pozostałych OSP pojazdów takich jest 12. Jednostki włączone do KSRG posiadają na wyposażeniu łącznie 16 pojazdów, których średni wiek wynosi 17 lat, a w pozostałych jednostkach średni wiek pojazdów wynosi 26,1 lat.

Kadra PSP

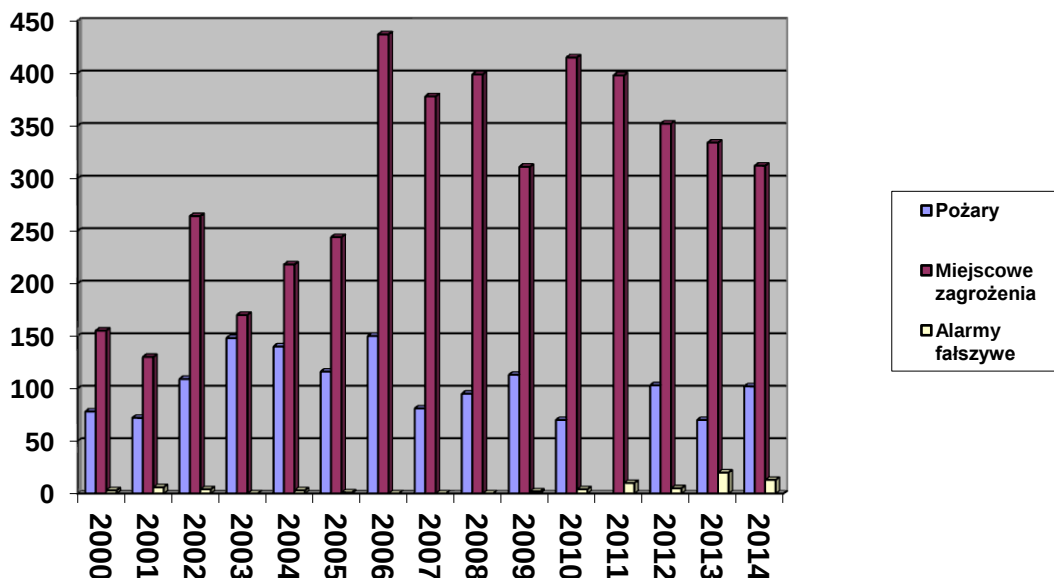
Liczba etatów w KP PSP w tym etatów:	50
- funkcjonariuszy	48
z tego:	
- w systemie zmianowym	40
- w systemie codziennym	8
- cywilnych	2
Codzienna minimalna obsada zmiany służbowej w tym:	8
- obsada samochodów bojowych	7
- obsada stanowiska kierowania	1
- dyżur domowy	1

Charakterystyka zagrożeń

Powiat Grodzki ze względu na specyfikę regionu charakteryzuje się występowaniem szerokiego spektrum zagrożeń. Zagrożenia są pochodną zróżnicowanej koncentracji zakładów przemysłowych, demografii poszczególnych obszarów oraz terenów leśnych i przeznaczonych pod uprawy. Ponadto liczną grupę zagrożeń stanowią zdarzenia będące następstwem anomalii pogodowych takich jak silne wiatry i intensywne opady deszczu.

Niezaprzeczalnym faktem jest tendencja wzrostowa liczby zdarzeń (wykres poniżej); ponadto odnotowuje się zmieniającą się strukturę interwencji – zmniejszającą się ilość pożarów na rzecz miejscowych zagrożeń. W ramach miejscowych zagrożeń największą grupę zdarzeń stanowią zdarzenia związane z działaniami na drogach, działania będące pochodną silnych wiatrów i intensywnych opadów deszczu, działania związane z zagrożeniami od owadów błonkoskrzydłych.

Liczba zdarzeń w rozbiciu na pożary, miejscowe zagrożenia i alarmy fałszywe (2000 – 2014)

Opierając się na statystyce zaistniałych zdarzeń i charakterystyce Powiatu (m.in. geograficznej, gospodarczej, urbanistycznej, itd.), do podstawowych zagrożeń dla środowiska należy zaliczyć:

- zagrożenia naturalne, m.in. pożary, podtopienia, silne wiatry oraz susze,
- zagrożenia spowodowane poważnymi awariami, m. in. zdarzenia chemiczne bądź ekologiczne, związane z istnieniem zakładów przemysłowych, użytkujących materiały niebezpieczne w ilościach mogących być przyczyną poważnej awarii przemysłowej o katastrofalnych skutkach dla ludzi lub środowiska, oraz związane z transportem drogowym i kolejowym materiałów niebezpiecznych.

Najwięcej pożarów notuje się w grupie obiektów mieszkalnych, produkcyjnych, magazynowych, rolnictwie oraz lasach. Pożary w ostatniej z wymienionych grup oddziałują bardzo niekorzystnie na stan środowiska naturalnego. Zagrożenie pożarowe w lasach i innych przestrzeniach otwartych jest wysokie. Jego skalę można oceniać zarówno w kontekście dużej liczby zaistniałych pożarów, jak i przez pryzmat pojedynczych zdarzeń (np. Wola Jabłońska w 2006 r.). W przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków klimatyczno - pogodowych poziom zagrożenia pożarowego w lasach może gwałtownie wzrosnąć i pożary kompleksów powyżej mogą wtedy przybrać charakter masowy.

Zagrożenie podtopieniami w Powiecie Grodziskim związane jest z ewentualnym wpływem wód roztopowych lub opadowych na tereny obejmujące dolinę Kanałów Obry.

W Powiecie Grodziskim zlokalizowane są trzy zakłady przemysłowe, w których istnieje możliwość wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze względu na ilość przechowywanych materiałów niebezpiecznych.

Wypadki i katastrofy komunikacyjne stanowią najliczniejszą grupę zdarzeń innych niż pożary, w których udział biorą jednostki straży pożarnej oraz pozostałych służb ratowniczych.

Wśród czynników zwiększających poziom tego zagrożenia należy wymienić:

- intensywny rozwój transportu drogowego będący następstwem przemian ustrojowych i gospodarczych,
- położenie geograficzne Powiatu,
- nienadążający za rozwojem transportu rozwój sieci dróg i infrastruktury drogowej, zniszczona nawierzchnia jezdni itd.,
- brak ciągłego monitoringu przejazdu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne,
- wysoki stopień zużycia technicznego pojazdów stosowanych przez niektórych przewoźników oraz nieprzestrzeganie międzynarodowych i krajowych wymagań bezpieczeństwa.

W świetle obecnych uwarunkowań międzynarodowych należy liczyć się z narastaniem zagrożeń terrorystycznych, które charakteryzują się możliwością wykorzystania bomb, środków chemicznych, biologicznych i promieniotwórczych. Pod kątem występowania tego typu zagrożeń, szczególną uwagę należy zwrócić na zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, co powoduje konieczność przygotowania organów władzy oraz dowódców i ratowników realizujących zadania w strefie zagrożenia do planowania i organizowania masowej dekontaminacji i ewakuacji ludności (Odazotownia Snowidowo - Grodzisk).

Podstawowym celem **Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej /PSSE/** jest sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia.

1. Zaopatrzenie ludności w wodę w miastach:

Ludność miasta Grodzisk Wielkopolski zaopatruje się w wodę z wodociągu miejskiego przy ul. Mikołajczyka (jest to wodociąg raportowany do UE) i częściowo z wodociągu wiejskiego Czarna Wieś, a dodatkowo ul. Sadowa z wodociągu zakładowego Gospodarstwa Rolnego W. Glinkowski Dymaczewo Stare Oddział Grodzisk Wielkopolski. Woda z wodociągu miejskiego i wodociągu wiejskiego Czarna Wieś oraz wodociągu zakładowego Gospodarstwa Rolnego W. Glinkowski Dymaczewo Stare Oddział Grodzisk Wielkopolski nadaje się do spożycia przez ludzi. W wodę nadającą się do spożycia zaopatrywani są również mieszkańcy miasta Rakoniewic (z wodociągu miejskiego raportowanego do UE) oraz mieszkańcy miasta Wielichowo, którzy zaopatrywani są z wodociągu wiejskiego Wielichowo Wieś ul. Borek. Woda z wodociągu lokalnego Rodan - Groklin Grodzisk Wielkopolski ul. Sportowa nadaje się do spożycia przez ludzi.

2. Zaopatrzenie ludności w wodę na terenach wiejskich:

Jakość wody w 14 wodociągach wiejskich i 3 wodociągach zakładowych nie budziła zastrzeżeń i nadawała się do spożycia przez ludzi.

Skontrolowano i pobrano próby wody do badań kontrolnych z 3 wodociągów lokalnych sezonowych tj. wodociąg lokalny Ośrodek Wypoczynkowy „Oaza” Kuźnica Zb., wodociąg lokalny Ośrodek Wypoczynkowy „Magdalena” Kuźnica Zb., wodociąg lokalny Pole Biwakowe Kuźnica Zb. We wszystkich wodach warunkowo nadawała się do spożycia przez ludzi z uwagi na przekroczenie parametrów fizyko – chemicznych. Gmina Grodzisk Wielkopolski, Granowo, Kamieniec, Rakoniewice i Wielichowo zwodociągowane są w 100 %.

Baseny kąpielowe:

- basen kąpielowy odkryty - właścicielem jest Zespół Basenów i Kortów Grodzisk Wielkopolski, ul. Zbąszyńska 46, posiadający 3 niecki basenowe.
Woda odpowiadała warunkom higieniczno - zdrowotnym do kąpieli.
- basen kąpielowy kryty - właścicielem jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „BEHAPOWIEC”, ul. Nowa 20, Grodzisk Wielkopolski.
Woda do badań laboratoryjnych pobierana jest raz w miesiącu. Woda odpowiada warunkom higieniczno - zdrowotnym do kąpieli.

Na terenie Powiatu zewidencjonowano 18 obiektów wczasowo - turystycznych. Stan sanitarny w tych obiektach nie budził zastrzeżeń.

W zakresie chorób, przeciw którym prowadzi się szczepienia ochronne sytuacja epidemiologiczna była korzystna. Nie zarejestrowano zachorowań na: odrę, błonicę, tężec i ostre porażenie wiotkie u dzieci do lat 15. Nie zanotowano również zachorowań na krztusiec. Nie odnotowano zachorowań na toksokarozę i listeriozę.

Szczepienia ochronne na terenie Powiatu wykonywano w 11 placówkach medycznych, w których nie wystąpiły niepożądane odczyny poszczepienne (niepożądane objawy chorobowe pozostające w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym).

Sytuacja epidemiologiczna w Powiecie Grodziskim przedstawiała się korzystnie. Liczba zachorowań w przypadku większości zarejestrowanych chorób zakaźnych nie uległa wzrostowi.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób, których występowanie wiąże się ze stanem sanitarnym kształtowała się pomyślnie. Nie stwierdzono zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome oraz czerwone.

Wirusowe zapalenia wątroby

W roku 2014 zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu „C” była mniejsza w porównaniu z rokiem 2013. Zarejestrowano 2 zachorowania na WZW typu „C” (w roku ubiegłym zanotowano 4 zachorowania). Zarejestrowano 1 zachorowanie na przewlekłe zapalenie wątroby typu „B”, w roku 2013 zanotowano 5 zachorowań. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na WZW typu B + C - zakażenie mieszane (podobnie jak w roku 2013) oraz zachorowań na WZW typu „A”.

Choroby, przeciw którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane

W roku 2014, w zakresie chorób przeciw którym prowadzi się szczepienia ochronne sytuacja epidemiologiczna była korzystna. Nie zarejestrowano zachorowań na: odrę, błonicę, tężec i ostre porażenie wiotkie u dzieci do lat 15.

W porównaniu z latami 2012, 2013 nastąpił spadek zachorowań na krztusiec.

Nastąpił znaczny spadek zachorowań na różyczkę. W roku 2014 zarejestrowano 2 zachorowania. Natomiast w roku 2013 zarejestrowano 51 zachorowań.

Zachorowalność na ospę wietrzną w 2014 r. utrzymywała się na podobnym poziomie w porównaniu z rokiem 2013.

Choroby odzwierzęce

Nie zanotowano ognisk zatrucia włośnicą. Wskutek kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o zakażenie wirusem wścieklizny zarejestrowano 71 pokąsań. W 2014 r. do szczepień przeciw temu schorzeniu zakwalifikowano 11 osób (2 hospitalizowano), w 2013 r. 9 osób. Zachorowań u ludzi nie stwierdzono

W roku 2014 zanotowano znaczny wzrost zachorowań na boreliozę (zarejestrowano 13 zachorowań), w roku 2013 zanotowano 5 zachorowań. W roku 2014, podobnie jak w roku 2013 nie zarejestrowano zachorowań na toksokarozę.

Realizacja szczepień ochronnych

W PSSE Grodzisk Wielkopolski do marca 2015 roku jest prowadzonych 5 postępowań w sprawie nieszczepienia dzieci.

Stanowisko Pracy do Spraw Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku na terenie PSSE w Grodzisku Wielkopolski nadzoruje 589 obiektów.

1. Nadzorowane obiekty to:

- obiekty produkcji żywności, przetwórcze owocowo – warzywne i grzybowe,
- sklepy spożywcze w tym supermarkety, nadzór nad suplementami diety, środkami specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogaconymi witaminami lub składnikami mineralnymi,
- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, stołówki szkolne i przedszkolne, dokonywanie sposobu żywienia - ocena jadłospisu,
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego restauracja i mała gastronomia,
- nadzór nad przedmiotami użytku i ich jakość zdrowotna.

2. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi: NIK /Najwyższa Izba Kontroli/, IH /Inspekcja Handlowa/, WIS /Wojewódzki Inspektorat Sanitarny/, współpraca z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Grodzisku Wielkopolskim oparta była na zawartym w dniu 20.10.2006 r. porozumieniu o współpracy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej i Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej.

Współpraca przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej dotyczy rozwiązywania problemów.

Zapewnia właściwy poziom bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i nadzoru sanitarnego szczególnie w zakresie:

- zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego produktu wydawanego konsumentom, co ma szczególne znaczenie w przypadku środków spożywczych łatwo psujących się,
- zachowania higieny osobistej i higieny miejsca pracy,
- prawidłowego znakowania wyrobów, szczególnie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementów diety,
- wdrażania i skuteczne stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia tj. zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii

Na terenie Powiatu Grodziskiego znajduje się obecnie ponad 300 zakładów zatwierdzonych lub zarejestrowanych. Największe to 4 rzeźnie trzody chlewnej (jedna z nich prowadzi również ubój bydła) oraz 4 rzeźnie prowadzące ubój drobiu, chłodnia składowa wysyłająca towary do wielu krajów świata (Chiny, Rosja, kraje z Afryki, UE) oraz duża wytwórnia pasz. Nadzór nad zakładami prowadzi blisko 60 wyznaczonych osób, a całość koordynowana jest przez 12 pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii.

Na terenie Powiatu Grodziskiego działa obecnie: 13 pośredników w obrocie zwierzętami, 2 miejsca gromadzenia zwierząt, 1 miejsce odpoczynku zwierząt, 16 firm przewożących zwierzęta, które dysponują łącznie 34 samochodami do przewozu zwierząt do 8h i 60 samochodami do przewozu zwierząt powyżej 8h.

Na terenie Powiatu posiadamy dwa akredytowane laboratoria badające próbki mięsa na obecność włośni.

Na terenie Powiatu Grodziskiego znajdują się ponad 1000 stad bydła oraz ponad 1000 stad trzody chlewnej, 21 stad drobiu rzeźnego oraz blisko 20 ferm kur niosek.

W obecnej chwili w związku z brakiem wyników dodatnich w całej Wielkopolsce zaprzestano akcji szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie.

Powiat Grodziski wolny jest od chorób tj.: choroba Aujeszky'ego, enzootyczna białaczka bydła, brucelloza bydła i owiec, gruźlica bydła. Mimo to choroby te są stale monitorowane poprzez badania zwierząt.

Mimo, iż obecnie nie ma bezpośredniego zagrożenia, w związku z dużą migracją osób i rozwiniętym handlem zagrażają nam afrykański pomór świń (przypadki na wschodzie Polski, a także u wschodnich sąsiadów) oraz ptasia grypa (przypadki Holandia, Niemcy, Włochy).

CZEŚĆ II

UWARUNKOWANIA I GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO

Wszystkie zjawiska i procesy mające wpływ na obecne i przyszłe uwarunkowania (możliwości) rozwoju Powiatu Grodziskiego można ująć generalnie w dwie grupy;

- pierwszą grupę stanowią zjawiska i procesy zewnętrzne (tkwiące poza jego granicami),
- drugą grupę stanowią zjawiska i procesy wewnętrzne (mające swe źródło wewnątrz Powiatu).

Powiat Grodziski podobnie jak każdy inny samorząd, instytucja, zakład, organizacja itp. nie istnieje i nie funkcjonuje sam w sobie. Działa w określonym otoczeniu (zewnętrzne środowisko, całokształt zjawisk, procesów, zdarzeń, instytucji). Rozwój Powiatu Grodziskiego w znacznej mierze jest funkcją tegoż otoczenia, określającą możliwości jego funkcjonowania i kształtowania procesów rozwojowych w przyszłości.

Otoczenie wywierając stały wpływ oddziałuje w sposób pozytywny lub negatywny, tworząc tym samym uwarunkowania zewnętrzne w postaci zestawu szans i zagrożeń.

Przez szansę należy rozumieć taki „układ” czynników, okoliczności, zjawisk i procesów występujących w otoczeniu Powiatu, w określonym miejscu i czasie, które mają korzystny (pozytywny) udział w jego funkcjonowaniu i dalszym rozwoju.

Z kolei, poprzez zagrożenie należy rozumieć u z a s a d n i o n e zjawisko, zdarzenie, proces występujące w otoczeniu Powiatu, które w negatywny (niekorzystny) sposób wpływają na rozwój i funkcjonowanie, stanowiąc bariery, utrudnienia w rozwoju. Ponadto, występujące zagrożenia nie pozwalają na pełne wykorzystanie szans rozwojowych tkwiących w otoczeniu oraz silnych stron Powiatu. Mogą być również przyczyną konieczności poniesienia kosztów związanych z jego funkcjonowaniem i dalszym rozwojem.

Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju społeczno – gospodarczego Powiatu Grodziskiego determinowane są przede wszystkim:

- systemowymi rozwiązaniami w sferze ustrojowo - prawnej i finansowej przyjmowanymi na szczeblu centralnym, zwłaszcza dotyczącymi kompetencji i zasad finansowania samorządów terytorialnych z budżetu państwa,
- zasadami finansowania usług społecznych (edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, mieszkalnictwo) z budżetu państwa,
- ogólną sytuacją gospodarczo – ekonomiczną w kraju i systemowymi rozwiązaniami na szczeblu centralnym w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, polityce fiskalnej w stosunku do podmiotów gospodarczych,
- polityką ekologiczną, polityką wspierania rozwoju regionalnego realizowaną na szczeblu centralnym i wojewódzkim,
- planem i Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- członkostwem w Unii Europejskiej.

W związku z powyższym nie można analizować problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych Powiatu Grodziskiego tylko w jego granicach administracyjnych.

Powiat Grodziski jest jednym z elementów układu osadniczego i systemu społeczno - gospodarczego Polski.

Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Powiatu wynikają z zasobów, zjawisk, zdarzeń i procesów tkwiących w Powiecie.

Tworzą one katalog mocnych i słabych stron Powiatu (sił i słabości). Ich hierarchizacja i analiza stanowią samoocenę osiągniętego dotychczas rozwoju społeczno – gospodarczego Powiatu.

Specjalne walory Powiatu odróżniające go od innych powiatów tworzą jego mocne strony. Są one wynikiem położenia geograficznego, wielkości miasta, potencjału społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego, stanu środowiska przyrodniczego, zasobów dziedzictwa kulturowego, kondycji finansowej poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu.

Natomiast słabe strony są konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów Powiatu. Mogą w większym lub mniejszym stopniu dotyczyć wszystkich lub tylko niektórych zasobów lub sfer działania i mają niestety negatywny wpływ na tempo zmian w poziomie życia mieszkańców Powiatu.

* * *

Rezultatem przeprowadzonej analizy uwarunkowań rozwoju Powiatu Grodziskiego są 3 wyróżnione obszary /analiza SWOT/:

- po pierwsze - wskazanie kluczowych zewnętrznych uwarunkowań, wpływających pozytywnie lub negatywnie na dalszy rozwój Powiatu, czyli zaprezentowanie jego kluczowych szans i zagrożeń,
- po drugie - rozpoznanie podstawowych wewnętrznych uwarunkowań Powiatu, wynikających z jego obecnej sytuacji społeczno – gospodarczej, infrastrukturalnej, ekologicznej, czyli jego mocnych i słabych stron,
- po trzecie - przedstawienie „drzewa” problemów rozwojowych wymagających systematycznych działań zmierzających do ich rozwiązania lub wydatnego zmniejszenia ich skutków dla mieszkańców Powiatu.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

NAJWAŻNIEJSZE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA CHARAKTERYZUJĄCE GLOBALNIE POWIAT GRODZISKI

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SLABE STRONY
➤ rozwój prywatnych przedsiębiorstw transportu drogowego, ➤ dość gęsta sieć dróg, ➤ wykwalifikowana kadra służb, inspekcji i straży, ➤ lokalizacja placówek oświatowych, ➤ elastyczność kierunków kształcenia, ➤ wymiana międzynarodowa ze szkołami europejskimi, ➤ zachowanie tradycji ludowych, ➤ uregulowana sytuacja majątkowo - prawna obiektów i wyposażenia służby zdrowia, ➤ poprawa wskaźników działalności służby zdrowia, ➤ niski wskaźnik przestępczości (na 10 tys. mieszkańców), ➤ zasoby naturalne Powiatu, ➤ brak przemysłu szkodliwego dla środowiska, ➤ rosnąca liczba skanalizowanych miejscowości, ➤ warunki przyrodniczo - geograficzne i klimatyczne, ➤ przystąpienie gmin Powiatu do Związku Międzygminnego „Selekt” (gospodarka odpadami).	➤ niedostateczne środki finansowe, ➤ ograniczanie połączeń PKP, ➤ zły stan techniczny dróg, ➤ zróżnicowana struktura gleb, ➤ niski procent gospodarstw wielkoobszarowych, ➤ niewykorzystane możliwości przetwórstwa owocowo - warzywnego, ➤ niewykorzystana baza wypoczynkowa nad jeziorami, ➤ spadek liczby urodzeń, starzenie się społeczeństwa, ➤ limitowanie świadczeń zdrowotnych, ➤ słaby rozwój instytucji środowiskowych, ➤ wzrost problemów społecznych (bezrobocie, patologie społeczne), ➤ niska świadomość ludności w zakresie ochrony środowiska, ➤ niewystarczająca sieć kanalizacyjna, ➤ brak obwodnic, ➤ stan techniczny i utrzymanie urządzeń melioracyjnych, ➤ zrzut ścieków komunalnych do kanalizacji deszczowej i rowów melioracyjnych, ➤ brak środków finansowych pozabudżetowych na infrastrukturę drogową, ➤ pogarszający się z roku na rok stan techniczny dróg i infrastruktury drogowej, ➤ niskie płace.
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ członkostwo w Unii Europejskiej, ➤ wprowadzenie nowych technologii budowy dróg, ➤ łatwy dostęp do lotnisk międzynarodowych – 50 km Poznań, ➤ budowa szlaku komunikacyjnego z zachodu na wschód Europy, ➤ niewielka odległość od dużego ośrodka o znaczeniu makroregionalnym, ➤ fundusze pomocowe, ➤ możliwości wykorzystania złóż i kopalin.	➤ wzrost procesów migracyjnych do dużych aglomeracji, ➤ wysoki wskaźnik bezrobocia, ➤ brak aktywnej polityki Państwa w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, ➤ pogarszająca się sytuacja ekonomiczna kraju, ➤ niespójne prawo oświatowe, ➤ procesy starzenia się społeczeństwa, ➤ spadek urodzeń, ➤ rozwarstwienie społeczne w skali regionu i kraju, ➤ reforma powszechnych ubezpieczeń społecznych, ➤ narastanie zjawisk patologii społecznej (narkotyki, przemoc w rodzinie, korupcja), ➤ bezrobocie wśród młodzieży, ➤ położenie geograficzne Powiatu w skali mikroregionu (4 powiaty w promieniu 30 km), ➤ konkurencja w zakresie usług medycznych – stacjonarnych (3 szpitale w odległości 25 km), ➤ nieskuteczna polityka socjalna Państwa, ➤ wzrost obciążenia dróg, ➤ ograniczanie przewozów kolejowych, ➤ niska migracja ludności do wewnątrz Powiatu.

**NAJWAŻNIEJSZE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA
CHARAKTERYZUJĄCE POWIAT GRODZISKI
W POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH
ŻYCIA SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO**

EDUKACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ lokalizacja placówek oświatowych, ➤ szeroka oferta edukacyjna, ➤ kadra nauczycielska – poziom wykształcenia, stopień awansu zawodowego, wiek, liczna grupa posiadająca studia podyplomowe i mająca uprawnienia do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, ➤ wymiana międzynarodowa ze szkołami europejskimi, ➤ powstanie Klubów Europejskich, ➤ współpraca w wydziałami oświaty z całego województwa wielkopolskiego, ➤ realizacja projektów związanych z zagranicznymi praktykami zawodowymi dofinansowanych ze środków europejskich.	➤ stan bazy, ➤ brak sal gimnastycznych, boisk, wystarczającej liczby sal dydaktycznych, ➤ słabo wyposażone pracownie przedmiotowe, ➤ brak warsztatów do nauki zawodów, ➤ niewystarczająca współpraca z organem nadzoru pedagogicznego, ➤ brak centrum kształcenia praktycznego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ zwiększone nakłady na oświatę od momentu powstania Powiatu, bardziej efektywne gospodarowanie posiadanymi środkami, ➤ niewielka odległość od dużego ośrodka akademickiego, ➤ wszechstronnejsze wykształcenie młodzieży.	➤ niż demograficzny, ➤ przerost zatrudnienia w placówkach oświatowych w związku z nadchodzącym niżem demograficznym, ➤ brak środków na inwestycje oświatowe (niska subwencja oświatowa nie zabezpiecza płac, pochodnych i bieżącego utrzymania szkół), ➤ niespójne prawo oświatowe, ➤ tempo wprowadzania reformy oświatowej, ➤ niedostateczne środki na remonty bazy lokalowej szkół, ➤ brak dostatecznej ilości środków na konieczne unowocześnienie bazy dydaktycznej.

OCHRONA ZDROWIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ uregulowana sytuacja majątkowo - prawna obiektów i wyposażenia placówek służby zdrowia, ➤ wzrost liczby porad udzielanych przez lekarzy rodzinnych, ➤ spadek wskaźnika śmiertelności w oddziałach szpitalnych, ➤ spadek liczby płodów żywo urodzonych o niskiej wadze urodzeniowej, ➤ wzrost wskaźnika wykorzystania łóżka szpitalnego, ➤ wzrost wskaźnika przelotowości oddziałów.	➤ brak działań i środków finansowych na edukację zdrowotną społeczności lokalnej, ➤ brak dostosowania pomieszczeń i budynków szpitala do wymogów ustawowych, ➤ brak kadry lekarskiej w szpitalu w zakresie anestezjologii, kardiologii, ➤ usytuowanie szpitala – brak zaplecza rekreacyjnego dla pacjentów, ➤ limity usług zdrowotnych, ➤ ubożenie społeczeństwa.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ reaktywowanie ambulatoryjnych usług rehabilitacyjnych dla ubezpieczonych, ➤ podniesienie jakości i dostępności usług leczniczych w zakresie leczenia stacjonarnego i diagnostyki, ➤ podnoszenie świadomości zdrowotnej społeczności lokalnej, ➤ certyfikat dla działu diagnostyki laboratoryjnej ➤ akredytacja szpitala, ➤ uzyskanie certyfikatu ISO.	➤ położenie geograficzne Powiatu w skali, mikroregionu (4 szpitale powiatowe w promieniu 25 km), ➤ konkurencja w zakresie usług medycznych (stacjonarnych), ➤ pogarszanie się zdrowotności społeczeństwa, ➤ zbyt niskie finansowanie świadczeń szpitalnych przez NFZ ➤ nowe wymogi Ministerstwa Zdrowia i NFZ bez zabezpieczenia środków finansowych.

POMOC SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ istniejący w Powiecie Grodziskim potencjał ludzki i organizacyjny, ➤ możliwość ubiegania się o środki unijne i ministerialne, ➤ funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ➤ przeznaczenie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych, ➤ funkcjonowanie instytucji i organizacji pozarządowych o różnorodnym zakresie działania i pomocy osobom, ➤ funkcjonowanie ośrodków pomocy społecznej w każdej gminie, ➤ system świadczeń z pomocy społecznej, ➤ praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkach Pomocy Społecznej – interwencje w trudnych sytuacjach życiowych, ➤ działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz punktów konsultacyjnych, ➤ funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej, ➤ duży wybór szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, ➤ funkcjonowanie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, a także rodzinnego domu dziecka, ➤ organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży np. kluby sportowe, domy kultury, ➤ rozwój i powstawanie nowych instytucji i stowarzyszeń, ➤ dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych, ➤ obecność zakładów pracy chronionej na terenie Powiatu Grodziskiego oferujących miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, ➤ podstawowa opieka zdrowotna w każdej gminie. ➤ udzielanie pomocy finansowej oraz pracy socjalnej rodzinom zastępczym, ➤ działalność Grodziskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz stowarzyszeń działających na rzecz seniorów, ➤ aktywne korzystanie ze środków zewnętrznych przez jednostki realizujące działania w systemie pomocy społecznej.	➤ brak systemowych, lokalnych rozwiązań problemów społecznych oraz określania standardów podejmowanych działań, ➤ zbyt mała ilość środków finansowych na realizację działań pomocowych i profilaktycznych, ➤ brak grup samopomocowych, ➤ obniżenie poziomu życia, zwiększająca się liczba osób ubiegających się o przyznanie pomocy środowiskowej i instytucjonalnej, ➤ wzrost przemocy w rodzinie i w społeczeństwie, w tym wzrost przemocy wobec dzieci, ➤ wzrost przestępczości nieletnich, ➤ brak wystarczających środków na świadczenia społeczne, ➤ duża liczba osób niepełnosprawnych, ➤ starzenie się społeczeństwa, ➤ brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych (z niepełnosprawnością intelektualną, praca wspomagana), ➤ słabo rozwinięty wolontariat, ➤ brak mieszkań socjalnych, chronionych, readaptacyjnych, ➤ zbyt niskie środki finansowe na szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, ➤ niedobór kadr pomocy społecznej, ➤ brak specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ➤ brak środków na zatrudnienie specjalistów z zakresu psychologii w celu rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej, ➤ mała liczba niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych w tym rodzin zawodowych oraz rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, ➤ brak efektywnego systemu prewencji przyczyn niepełnej sprawności, ➤ niedostateczna systemowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi w miejscu zamieszkania, jak również systemów pomocy rodzinom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi, ➤ niewystarczający poziom likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, ➤ brak pełnego rozeznania liczby osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność fizyczna, intelektualna i inne), ➤ brak budownictwa socjalnego, ➤ niedofinansowanie instytucji realizujących zadania pomocy społecznej, ➤ słabo rozwinięta sieć wsparcia dla osób z

	zaburzeniami psychicznymi, ➤ utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki specjalistycznej (odległość, terminy), ➤ niewystarczająca współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej w gminach, ➤ brak Centrum Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej i spółdzielni socjalnej dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób starszych, ➤ brak Domu Pomocy Społecznej o różnorodnym charakterze, ➤ niewystarczające formy opieki i wsparcia osób starszych głównie w ich miejscu zamieszkania, ➤ niski poziom wiedzy społeczeństwa związanej ze starzeniem się, ➤ niewystarczające wsparcie finansowe organizacji pozarządowych przez jednostki samorządu terytorialnego, ➤ niewystarczające zasoby lokalowe PCPR.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ rozwój systemu edukacji o istniejące zasoby, ➤ rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń, ➤ opieka zdrowotna skierowana na profilaktykę i leczenie, ➤ ścisła współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej w gminach w realizacji zadań pomocy społecznej, oraz zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ➤ rozbudowa sieci wsparcia w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych, jak również dla ich rodzin, ➤ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, ➤ zwiększenie dostępności do specjalistów z zakresu pomocy społecznej (porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne), ➤ szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej, ➤ polityka zatrudniania osób niepełnosprawnych w oparciu o środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ➤ środki finansowe z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania własne Powiatu, ➤ tworzenie miejsc pracy, ➤ likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, ➤ rozwój bazy turystycznej i agroturystycznej, ➤ rozwój stosunków partnerskich z zagranicą, ➤ współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, ➤ możliwość korzystania z pomocowych Funduszy Europejskich, ➤ realizacja powiatowych programów, ➤ rozwój i powstawanie nowych instytucji i stowarzyszeń, ➤ rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej (kampanie informacyjne, szkolenie kandydatów na	➤ zwiększenie liczby wydawanych postanowień sądowych o umieszczeniu nieletnich w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych, ➤ mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowych rodzin zastępczych, ➤ brak grup samopomocowych, ➤ kryzys gospodarczy państwa, ➤ przekazywanie zadań państwa samorządom lokalnym bez zabezpieczenia finansowego, ➤ niewystarczająca wysokość środków na pomoc społeczną, przy wzrastającym ubożeniu ludności, ➤ brak polityki prorodzinnej, ➤ brak skutecznych programów wychodzenia z obszarów ubóstwa, ➤ zbyt mała liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ➤ mała liczba kadry specjalistycznej zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ➤ izolacja i marginalizacja społeczna osób niepełnosprawnych, ➤ rosnąca stopa bezrobocia i ubożenia społeczeństwa powodujące wzrost liczby osób ubiegających się o pomoc finansową i rzeczową, ➤ zarobkowa emigracja ludności, ➤ niedofinansowanie nauki, oświaty, kultury, służby zdrowia i pomocy społecznej, ➤ negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych, ➤ upadek dużych zakładów pracy i zwolnienia grupowe, ➤ bariery ograniczające podejmowanie pracy: wiek, słabe oferty zatrudnienia dla absolwentów szkół, ➤ postępująca degradacja wartości rodziny, ➤ zagrożenie demograficzne związane z małym przyrostem naturalnym i starzeniem się

Rodziny Zastępcze, Rodzinne Domy Dziecka, grupy wsparcia dla Rodzin Zastępczych już istniejących, powstanie stowarzyszenia skupiającego rodziny zastępcze i adopcyjne na terenie powiatu grodziskiego), ➤ rozbudowa programów oferującym pomoc i opiekę osobom starszym w miejscu zamieszkania, jak i środowisku, ➤ generowanie postaw sprzyjających akceptacji drugiego człowieka w poszczególnych fazach życia, ➤ dofinansowanie przez projekty ministerialne działań na rzecz osób starszych, które mogą być wykorzystane przez samorządy terytorialne różnego szczebla.	społeczeństwa, ➤ ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, ➤ zmniejszenie środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na placówki wspierające osoby niepełnosprawne, ➤ zmniejszenie środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania Powiatu wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ➤ brak stabilnych przepisów dotyczących pomocy społecznej w tym brak aktów wykonawczych do obowiązujących przepisów, ➤ niski wskaźnik urodzeń mający negatywny wpływ na funkcjonowanie szkół, ➤ brak instytucji i kadry zajmującej się profilaktyką i terapią osób uzależnionych od środków odurzających, z zaburzeniami psychicznymi, ➤ niedostateczna współpraca pomiędzy jednostkami sfery pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, sądu, policji, ➤ przestępczość nieletnich, ➤ ograniczone zasoby mieszkaniowe (mieszkalnictwo socjalne i komunalne), ➤ niedofinansowanie oraz przeciążenie pracowników socjalnych, ➤ brak na terenie Powiatu Domów Pomocy Społecznej oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych, placówek specjalistycznych i terapeutycznych, ➤ niedostateczna koncentracja uwagi na problemach osób starszych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością, ➤ niewystarczający poziom wiedzy pracowników służb społecznych na temat środków odurzających, ➤ niewystarczające działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Powiatu Grodziskiego, ➤ brak Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego w Powiecie.

EKOLOGIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ warunki przyrodniczo - geograficzne, ➤ ostoja ptactwa i dzikiej zwierzyny, obszary Natura 2000, ➤ brak dużego, intensywnego przemysłu, ➤ powstanie małych oczyszczalni ścieków, ➤ przystąpienie gmin Powiatu do Związku Międzygminnego „Selekt”, ➤ systematyczna wymiana instalacji grzewczych węglowych na ogrzewanie gazowe, ➤ wysoka lesistość Powiatu, ➤ bogactwa naturalne: wody podziemne, torfy, ropy, gaz ziemny, ➤ modernizacja ujęć wody.	➤ niska świadomość ludności w zakresie ochrony środowiska, ➤ brak ścieżek ekologicznych, ➤ brak obwodnic, ➤ brak bazy wypoczynkowej nad jeziorami, ➤ zły stan techniczny oraz niedostateczne utrzymanie urządzeń melioracyjnych, ➤ brak środków w spółkach wodnych i Wojewódzkim Zarządzie Melioracji i Urzędach Wodnych na konserwację cieków, ➤ zrzut ścieków komunalnych do kanalizacji deszczowej i rowów melioracyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ utworzenie bazy wypoczynkowej nad Jeziorem Kuźnickim, ➤ wykorzystanie istniejących parków podworskich, ➤ rozwój agroturystyki, ➤ likwidacja strat wody na przesyle, ➤ gospodarowanie odpadami komunalnymi przez Związek Międzygminny „Selekt”, ➤ środki budżetu Powiatu przeznaczone na ochronę środowiska oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych.	➤ zanieczyszczenie środowiska, ➤ postępująca degradacja urządzeń melioracyjnych, ➤ występowanie na łąkach i polach uprawnych zastoisk wody, ➤ występowanie znacznego hałasu, komunikacyjnego w miejscowościach położonych wzdłuż drogi krajowej Poznań - Zielona Góra.

ROLNICTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ dobre warunki przyrodniczo - klimatyczne, ➤ wysoki wskaźnik waloryzacji /wyższy niż w województwie/, ➤ wysoka kultura rolna, determinacja rolników, ➤ zachowanie tradycji ludowych, ➤ intensywna produkcja trzody chlewnej i bydła mlecznego, ➤ rozwój innych gałęzi rolnictwa - działy specjalne produkcji rolnej (pieczarki, szparagi, i in.), ➤ reaktywacja kół gospodyń wiejskich i powstanie stowarzyszeń skupiających kobiety z obszarów wiejskich.	➤ różnorodna struktura gleb, ➤ niski procent gospodarstw wielkoobszarowych, ➤ zły stan melioracji wodnych, ➤ niewykorzystane możliwości przetwórstwa owocowo - warzywnego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ uzyskiwanie wysokich plonów z gleb średniożywnych, ➤ rozwój agroturystyki, ➤ możliwość rozwoju przetwórstwa, ➤ pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej, ➤ uprawy ekologiczne, ➤ wykorzystanie produktów tradycyjnych, lokalnych.	➤ rozdrobnienie rolnictwa, ➤ zalewanie upraw.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
POWIATOWA KOMENDA POLICJI	
➤ nowoczesny obiekt policji, ➤ niska migracja na teren powiatu, ➤ najniższy współczynnik w województwie utrzymujący się od kilku lat przestępstw na 10 000 mieszkańców, ➤ wysoka wykrywalność przestępstw kryminalnych przy niewielkiej dynamice przestępstw.	➤ rosnące bezrobocie - zjawiskiem o charakterze kryminogennym, ➤ niewielka aktywność środowisk młodzieżowych, akceptacja w środowiskach młodzieżowych stosowania używek.
KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	
➤ sprawnie funkcjonujący system KSRRG, którego trzonem jest PSP – największe doświadczenie operacyjne, ➤ optymalnie, do możliwości finansowo - technicznych, rozmieszczona sieć jednostek ochrony przeciwpożarowej, w pełni wykorzystująca specyfikę zagrożeń obszaru działania, ➤ wyposażona w coraz nowocześniejszy sprzęt jednostka ratowniczo - gaśnicza PSP i jednostki KSRRG, ➤ gotowość funkcjonariuszy i pracowników do podnoszenia poziomu wykształcenia ogólnego i kwalifikacji zawodowych, ➤ stałe wprowadzanie nowych technologii m.in. z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów, ➤ przeprowadzanie cyklicznych i systematycznych czynności kontrolno - rozpoznawczych w poszczególnych grupach obiektów, ➤ stały monitoring zakładów stwarzających największe zagrożenie na terenie Powiatu w tym zakładu dużego ryzyka, ➤ wysoka mobilność i zdolność do szybkiego reagowania jednostek KSRRG na pojawiające się zagrożenia, ➤ funkcjonujący system współdziałania na terenach przygranicznych z innymi powiatami, mający na celu dotarcie pomocy w czasie do 15 min., ➤ niezależny system łączności pomiędzy jednostkami organizacyjnymi PSP z ościennymi powiatów i jednostkami OSP w KSRRG Powiatu Grodzkiego, ➤ wysoka świadomość władz samorządowych dotycząca finansowania jednostek ochrony przeciwpożarowej (zwłaszcza OSP) na terenie poszczególnych gmin, ➤ istniejące programy szkolenia dla strażaków z jednostek OSP, ➤ funkcjonujący system szkolenia w zakresie przygotowania do pracy dyspozytorów stanowiska kierowania.	➤ brak zintegrowanego stanowiska kierowania PSP i jednostek PRM szczebla powiatowego, ➤ nieadekwatne zasilenie PSP w środki finansowe w stosunku do realizowanych zadań ratowniczych, ➤ nieoptymalne wykorzystanie zasobów kontrolno - rozpoznawczych PSP na potrzeby działalności ratowniczej i planowania operacyjnego, ➤ brak systemu teleinformatycznego wspomagającego dowodzenie, zintegrowanego z systemami teleinformatycznymi innych podmiotów wchodzących w skład KSRRG i/lub z nim współpracujących, ➤ braki w jednostkach OSP w wyposażeniu w środki ochrony osobistej oraz osób, które mogą brać udział w działaniach ratowniczych (ukończone szkolenie podstawowe, ubezpieczenie, badania lekarskie) – nie dotyczy jednostek KSRRG, ➤ brak w dokumentach strategicznych samorządów gminnych zadań dotyczących utrzymania odpowiedniego poziomu przygotowania jednostek OSP do działań ratowniczych, ➤ duża liczba pojazdów będących na wyposażeniu jednostek OSP, których wiek przekracza 25 lat , ➤ brak środków na prowadzenie działań z zakresu prewencji społecznej (wydawnictwa, ulotki, itp. materiały promujące bezpieczne zachowania).
POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA	
➤ nowe ujęcie wody dla miasta Grodziska, ➤ dobra wyszczepialność na terenie Powiatu, ➤ dobre programy ogólnokrajowe i lokalne.	➤ pięć wsi niezwodociągowanych, ➤ za mała sieć kanalizacji sanitarnych, ➤ w miastach brak ustępów publicznych, ➤ brak środków transportu.

POWIATOWY INSPEKTORAT WETERYNARII	
➤ praktyki lekarsko - weterynaryjne na terenie każdej gminy, ➤ dobra baza lokalowa Inspektoratu, ➤ dobre prężnie działające zakłady produkujące żywność pochodzenia zwierzęcego.	➤ brak schroniska dla zwierząt, ➤ brak broni do usypiania zwierząt, ➤ brak zakładu utylizacji, ➤ słaba świadomość rolników w zakresie zasad przemieszczania zwierząt zgodnie z przepisami prawa, ➤ brak środków transportu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
POWIATOWA KOMENDA POLICJI	
➤ zwiększenie liczby miejsc pracy – eliminacją zjawisk kryminogennych, ➤ aktywne włączenie się podmiotów pozapolicyjnych w zapewnienie bezpieczeństwa, ➤ wzrost zaufania do działań policji przez środowisko lokalne.	➤ możliwości przenoszenia zagrożeń w związku z wyższym wskaźnikiem przestępczości w powiatach ościennych, ➤ możliwość nasilania się naruszeń ładu i porządku na imprezach masowych.
KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	
➤ rosnąca ranga problematyki bezpieczeństwa w aspekcie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, ➤ aktywne włączanie się administracji samorządowej oraz wszelkich podmiotów do rozwiązywania problemów związanych z ratownictwem, ➤ integracja stanowisk kierowania pogotowia ratunkowego, straży pożarnej i powiatowego centrum zarządzania kryzysowego na poziomie Powiatu, ➤ wzrost gospodarczy Powiatu, ➤ rozwój nowoczesnych metod nauczania, np. e – learningu, ➤ środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych funduszy pomocowych, ➤ rozwój w jednostkach OSP młodzieżowych drużyn pożarniczych i organizacja zawodów wg regulaminu CTIF oraz organizacja obozów dla członków MDP, ➤ zasady naboru do służby w PSP promujące aktywne członkostwo w OSP (ukończone kursy funkcyjnych OSP).	➤ występowanie zawirowań organizacyjno - prawnych związanych wdrażaniem nowych rozwiązań związanych z obsługą nr 112, ➤ trudności w realizacji zadań z zakresu ratownictwa, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego – brak współpracy odpowiedzialnych podmiotów, ➤ częste zmiany przepisów, wprowadzające nowe uregulowania, nie zawsze odnoszące się do rzeczywistych potrzeb, powodujące konieczność dokonania zmian w przyjętych i dobrze funkcjonujących rozwiązaniach organizacyjnych, ➤ ubożenie przedsiębiorstw, powodujące ograniczanie kosztów utrzymania i konserwacji instalacji, oraz zabezpieczeń ppoż., ➤ brak uregulowań prawnych integrujących autonomiczne systemy ratownicze oraz brak jednolitych procedur ratowniczych i zasad współdziałania służb i podmiotów ratowniczych, ➤ załamanie budżetu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, ➤ niewystarczające środki finansowe na realizację zadań ustawowych, ➤ inne, atrakcyjniejsze formy spędzania czasu przez młodzież niż drużyny Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, ➤ wysokie wymagania w stosunku do członków OSP mogących brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, generujący wysokie koszty utrzymania gotowości bojowej jednostek dla gmin.
POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA	
➤ zintegrowany jednolity system wodociągowy na terenie każdej gminy, ➤ rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa nowych oczyszczalni, ➤ likwidacja dzikich przyłączy do sieci kanalizacji deszczowej, ➤ wprowadzenie nowych technologii, stosowanie środków ochrony bhp,	➤ mała mobilność Inspekcji Sanitarnej w sytuacjach zagrożenia epidemicznego, ➤ stan techniczny części wodociągów zakładowych i lokalnych grozi pogorszeniem jakości wody do picia i na potrzeby gospodarcze, ➤ zły stan zbiorników nieczystości płynnych – przesiąkanie do gruntu, ➤ wykorzystywanie części kanalizacji deszczowej jako

➤ wywołanie nawyku zachowań prozdrowotnych.	kanalizację ogólnospławną.
POWIATOWY INSPEKTORAT WETERYNARII	
➤ eliminacja zwierząt chorych, ➤ współpraca z innymi służbami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne oraz z władzami gmin i powiatu, ➤ dofinansowanie inspekcji Weterynaryjnej.	➤ niska świadomość rolników w zakresie bioasekuracji (maty dezynfekcyjne na wejściach, zmiana obuwia i odzieży ochronnej), ➤ częste zmiany przepisów prawa i ich niespójność, ➤ możliwość wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt, ➤ nierównomierny rozdział środków finansowych z rezerwy celowej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.

* opracowanie wspólne dla czterech służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne: Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policja, Powiatowy Inspektorat Weterynarii

RYNEK PRACY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ duża świadomość i wola współpracy pomiędzy instytucjami Powiatu a przedsiębiorcami, ➤ dobrze wykwalifikowana kadra, systematycznie doskonaląca swoje umiejętności, ➤ pozyskiwanie środków finansowych na aktywizację zawodową osób poszukujących zatrudnienia, ➤ skuteczna realizacja programów rynku pracy, ➤ wypracowana współpraca z partnerami rynku pracy w sferze zatrudnienia, ➤ współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami szkolącymi osoby poszukujące pracy, ➤ korzystne położenie Powiatu, ➤ brak przemysłu wymagającego restrukturyzacji skutkującej zwolnieniami dużych grup pracowników, ➤ funkcjonowanie w Powiecie instytucji rynku pracy.	➤ wysoki odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy, ➤ problem bezrobocia osób w wieku 50+ oraz osób młodych do 30 roku życia, ➤ słabo rozwinięty system służący wspieraniu przedsiębiorczości, ➤ niska mobilność zawodowa i przestrzenna zasobów ludzkich, niski poziom wykształcenia, ➤ zły stan infrastruktury komunikacyjnej, ➤ brak nawyku przedsiębiorczości wśród osób starszych oraz wśród młodzieży, ➤ słabość kapitałowa małych i średnich przedsiębiorstw, ➤ niskie dochody ludności, głównie rolników co zdecydowanie ogranicza inwestycje w obrębie własnego gospodarstwa domowego, ➤ ukryte bezrobocie, szara strefa, ➤ brak miejsc pracy, szczególnie na obszarach wiejskich.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ wzrost aktywności społeczności lokalnej w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, ➤ możliwość występowania o wsparcie finansowe w ramach funduszy Unii Europejskiej na realizację aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, ➤ rozwój współpracy między instytucjami rynku pracy a przedsiębiorcami, ➤ dostępność programów pomocowych wspierających w różny sposób, różne grupy ludzi (bezrobotni, absolwenci szkół, pracujący), ➤ wsparcie osób poszukujących zatrudnienia przez instytucję rynku pracy, ➤ modyfikacja kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, ➤ tworzenie miejsc pracy przy współudziale środków Funduszu Pracy, ➤ rozwój przedsiębiorczości szczególnie na terenach wiejskich, ➤ rozwój Małej i Średniej Przedsiębiorczości.	➤ wzrastający odsetek osób długotrwale bezrobotnych, ➤ duży odsetek osób bezrobotnych w wieku 50+, ➤ proces starzenia się społeczeństwa, niekorzystne prognozy demograficzne, ➤ wzrost konkurencyjności sąsiednich powiatów, ➤ brak konkurencji w szkolnictwie średnim, ➤ brak uczelni wyższej, ➤ brak współpracy szkół z przedsiębiorcami, ➤ niestabilne prawo, niesprzyjające rozwojowi Małej i Średniej Przedsiębiorczości, ➤ brak zaufania do instytucji rynku pracy ze strony pracodawców, ➤ nieefektywne wykorzystanie pozyskanych środków zewnętrznych, ➤ słaba wydolność administracji, biurokracja, procedury ograniczające skuteczność działania, ➤ postępujący proces rozwarstwienia społeczeństwa ➤ brak inwestycji gospodarczych w Powiecie, brak potencjalnych inwestorów.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ dość gęsta sieć dróg powiatowych, łącząca poszczególne gminy oraz miejscowości, ➤ korzystne położenie geograficzne, ➤ maksymalne wykorzystanie dostępnych środków finansowych na poprawę wyglądu pasa drogowego, ➤ bieżąco konserwowane oznakowanie poziome i pionowe, ➤ dobra koordynacja robót w pasie drogowym, ➤ sprawne wykonywanie robót interwencyjnych, utrzymaniowych oraz zabezpieczających, ➤ stałe utrzymanie i pielęgnacja zieleni w pasie drogowym poza obszarem zabudowanym, ➤ pokłady żwiru na terenie Powiatu, ➤ modernizacja ujęć wody, ➤ 100% elektryfikacja Powiatu, ➤ coraz większe stosowanie technologii energooszczędnych – małe przedsiębiorstwa, ➤ znaczna część Powiatu zgazyfikowana, ➤ dwustronne zasilanie stacjami drugiego stopnia zapewniającymi ciągłość dostaw gazu, ➤ budowa ścieżek pieszo – rowerowych, ➤ zwiększenie nasadzeń.	➤ zły stan dróg i obiektów mostowych, ➤ niski standard nawierzchni dróg, ➤ drogi o niewielkiej szerokości jezdni, co pośrednio wpływa na bezpieczeństwo ruchu drogowego, ➤ niedostateczna nośność nawierzchni dróg, która nie wystarcza na przyjmowanie obciążeń obecnych pojazdów ciężarowych, ➤ brak środków finansowych na budowę i modernizację nawierzchni dróg, ➤ zaniedbany stan zadrzewienia dróg, ➤ przestarzała sieć przesyłowa energii elektrycznej, sieci przesyłowe napowietrzne, duża awaryjność wskutek niekorzystnych wpływów atmosferycznych, ➤ skomplikowane przepisy prawne dotyczące napraw i eksploatacji sieci elektrycznej, ➤ brak środków finansowych pozabudżetowych, ➤ konieczność remontu i przebudowy około 140 km dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ wprowadzenie nowych technologii budowy dróg, ➤ systematyczne nakłady finansowe na remonty nawierzchni drogowej, ➤ zwiększenie budżetu na budowy i remonty dróg, ➤ budowa ważnego szlaku komunikacyjnego z zachodu na wschód Europy, ➤ zwiększenie zainteresowania kapitału zagranicznego regionem, ➤ poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, ➤ zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń do utrzymania dróg, ➤ wprowadzanie inwestycji w zakresie energii ekologicznej – elektrownie wiatrowe, ➤ możliwości nieograniczonego poboru energii dla nowych inwestorów, ➤ możliwości nieograniczonego poboru gazu dla potencjalnego inwestora, ➤ w ramach bieżących napraw systematyczna wymiana stalowej instalacji gazowej, ➤ zwiększenie kaloryczności poprzez wprowadzenie gazu wysokometanowego,	➤ rosnące natężenie ruchu drogowego obniżające bezpieczeństwo ruchu drogowego, ➤ zwiększanie dopuszczalnego obciążenia osi pojazdów (uszkodzenia powierzchniowe, odkształcenia nawierzchni, uszkodzenia strukturalne, koleiny), ➤ słabe konstrukcje istniejących nawierzchni i niekorzystny klimat (wielokrotne przejście temperatury przez "zero"), ➤ ograniczanie przewozów kolejowych, ➤ niedoinwestowanie sfery budżetowej, ➤ niedostosowanie do standardów jakościowych UE, ➤ wzrost dewastacji znaków drogowych, ➤ wzrastający koszt utrzymania dróg, ➤ trudności z pozyskaniem środków finansowych na realizację inwestycji, ➤ wzrost kosztów energii z elektrowni wiatrowej obciążających przeciętnego odbiorcę, ➤ wzrost kosztów gazu, obciążających przeciętnego użytkownika przy zastosowaniu gazu wysokometanowego, ➤ zmniejszająca się ilość budowanych i przebudowywanych dróg powiatowych.

CZĘŚĆ III

GLÓWNE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO

Formułowanie celów rozwoju Powiatu jest bardzo ważnym etapem tworzenia Strategii Rozwoju.

Cele rozwoju wskazują na jego kierunki działania, wyznaczają decyzje i działania realizacyjne, wpływają na koncentrację zasobów kadrowych, organizacyjnych i finansowych.

1. W oparciu o coroczny budżet Powiatu realizowane będą:
  - 1) zadania bieżące w poszczególnych obszarach administracji powiatowej,
  - 2) zapisane w nim zadania inwestycyjne.
2. Podejmowane będą także działania w kierunku pozyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych m.in. z funduszy Unii Europejskiej.
3. Zadaniem kierunkowym będzie analiza aktualnej sytuacji Powiatu w zakresie edukacji, kultury i sportu oraz opracowanie programu zamierzeń Powiatu na kolejne lata dotyczących analizy wyników nauczania szkół, dla których Powiat jest organem prowadzącym przy współpracy z organem nadzoru pedagogicznego (Kuratorium) w zakresie podnoszenia wyników kształcenia.
4. Bieżąca ocena działalności SPZOZ, ze szczególnym uwzględnieniem strony ekonomiczno – finansowej, w kierunku możliwości kreowania i pozyskiwania przez tę jednostkę środków inwestycyjnych. Wyniki tych prac i analiz będą stanowić podstawę do określenia wielkości zaangażowania Powiatu w inwestycje SPZOZ.
5. Wprowadzenie systemu ciągłej poprawy funkcjonowania urzędu opartego na celach jakościowych, przekazywanych społeczności lokalnej z wykorzystaniem wypracowanych metod skutecznego komunikowania się z mieszkańcami – Biuletyn Informacji Publicznej Powiatu Grodziskiego, powiatowa strona internetowa, prasa lokalna – zapewniające szerokie dotarcie do mieszkańców z informacjami na temat funkcjonowania samorządu lokalnego z możliwością zbierania uwag oraz opinii członków wspólnoty samorządowej. Doskonalenie następować będzie poprzez podnoszenie jakości komunikacji na linii urząd – obywatel, w szczególności poprzez:
  - 1) ISO – System Zarządzania Jakością.
  - 2) realizację projektu „Kompetentne kadry – profesjonalny urząd”,
  - 3) ciągłe doskonalenie pracy urzędników, podnoszenie jakości świadczonych usług oraz aktualizację wszystkich unormowań wewnętrznych do obowiązujących przepisów prawa.
6. Współpraca z samorządami (pogłębianie współpracy i koordynacji działań w relacji: Powiat – Gminy, Powiat – Województwo, Powiat – powiaty ościenne):
  - 1) stałe spotkania z Wójtami i Burmistrzami,
  - 2) współpraca w zakresie inwestycji i remontów z gminami Powiatu (drogi powiatowe na terenach gmin, opieka zdrowotna – szpital),
  - 3) współpraca z właściwymi jednostkami samorządu województwa w zakresie wykorzystania funduszy unijnych,
  - 4) stymulacja i koordynacja działań samorządów gminnych i Powiatu w zakresie sportu kwalifikowanego wśród dzieci i młodzieży.

Swoimi działaniami zamierza się:

- wzmocnić struktury, pozycję i rangę Powiatu Grodziskiego w Województwie Wielkopolskim,
- podnieść wyniki kształcenia, młodzieży – zawłaszcza na poziomie ponadgimnazjalnym,
- podnieść jakość opieki zdrowotnej w Powiecie,
- zapewnić opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej,
- podnosić standard jakości dróg powiatowych,
- wpływać na dalszy rozwój kultury i sportu,
- pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe m.in. z funduszy europejskich,
- zapewnić bezpieczeństwo publiczne, pożarowe, sanitarne i weterynaryjne,
- zintensyfikować współpracę z organizacjami pozarządowymi, pożytku publicznego, społecznymi, stowarzyszeniami oraz wspierać organizacje w zakresie pozyskiwania środków
- współpracować z przedstawicielami życia gospodarczego, szczególnie z małymi i średnimi przedsiębiorcami, w zakresie zapobiegania i ograniczenia skutków bezrobocia.
- podnosić standard działania administracji powiatowej w kierunku świadczenia usług na najwyższym poziomie.

KATALOG CELÓW ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO - składa się z 3 poziomów hierarchicznych:

POZIOM I - GENERALNY CEL KIERUNKOWY - MISJA POWIATU - syntetyczna deklaracja intencji władz Powiatu, leżąca u podstaw formowania strategii. Określa zasadnicze kierunki rozwoju Powiatu w przyszłości, czyli wskazuje, do czego będziemy zmierzać w określonym horyzoncie czasowym. Umożliwia skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej liczbie celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań szczegółowych.

POZIOM II - CELE STRATEGICZNE - będące konkretyzacją misji rozwoju. Wskazuje priorytetowe kierunki, dążenia do zaspokojenia potrzeb społeczno - gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych mieszkańców Powiatu.

POZIOM III - CELE OPERACYJNE - wyrażające konkretne problemy do rozwiązania w poszczególnych sferach życia społecznego Powiatu.

Osiąganie wyznaczonych celów oraz optymalne wykorzystanie dostępnych środków (uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych) finansowanych z budżetu Powiatu musi być podporządkowane rygorom celowego i umiejętnie zorganizowanego postępowania.

Warunkiem ich urzeczywistnienia jest określenie zadań realizacyjnych, tak jak już wyżej wspomniano, a także:

- aktywna i systematyczna działalność władz powiatowych, pracowników starostwa, powiatowych jednostek organizacyjnych,
- pozyskiwanie do współpracy gmin, wchodzących w skład Powiatu,
- pozyskiwanie organizacji społecznych, zawodowych, przedsiębiorców i ich związków oraz instytucji tzw. otoczenia biznesu,
- zabezpieczenie odpowiednich środków organizacyjnych i finansowych, własnych i zewnętrznych,
- określenie terminów osiągania planowanych celów i zadań realizacyjnych oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie.

* MISJA POWIATU *

GENERALNY CEL KIERUNKOWY

***POWIAT GRODZISKI:
INNOWACYJNY
W MYŚLENIU I DZIAŁANIU,
NOWOCZESNY GOSPODARCZO,
Z RACJONALNIE ZORGANIZOWANĄ
EDUKACJĄ, OCHRONĄ ZDROWIA
I POMOCĄ SPOŁECZNĄ,
PRZYJAZNY I BEZPIECZNY.***

STRATEGICZNE

I

OPERACYJNE

**CELE ROZWOJU POWIATU
W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH
ŻYCIA
SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO.**

Cel strategiczny 1.

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości jako warunek zmniejszenia bezrobocia gwarantujący wzrost poczucia zadowolenia mieszkańców Powiatu.

Cel operacyjny 1.1.

Stworzenie nowych oraz utrzymanie dotychczas istniejących miejsc pracy poprzez tworzenie warunków niezbędnych dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel operacyjny 1.2.

Promocja Powiatu wśród potencjalnych inwestorów.

Cel operacyjny 1.3.

Tworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Cel operacyjny 1.4.

Zintegrowanie lokalnych organów i podmiotów wokół rozwoju przedsiębiorstw.

Cel operacyjny 1.5.

Dostosowanie kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy.

Cel operacyjny 1.6.

Wzrost mobilności społecznej i zawodowej ograniczającej zjawisko bezrobocia.

Cel operacyjny 1.7.

Wspieranie systemu doradztwa na szczeblu powiatowym z zakresu działalności gospodarczej.

Cel operacyjny 1.8.

Wspieranie gospodarstw rolnych, umożliwianie tworzenia nowych miejsc pracy w rolnictwie.

Cel operacyjny 1.9.

Promowanie produktów tradycyjnych i lokalnych, promocja zdrowej żywności.

Cel operacyjny 1.10.

Stworzenie warunków dla wykorzystania surowców naturalnych.

Cel strategiczny 2.

Modernizacja i dalszy rozwój infrastruktury drogowej.

Cel operacyjny 2.1.

Podjęcie działań w kierunku poprawy stanu nawierzchni dróg powiatowych.

Cel operacyjny 2.2.

Podjęcie działań w kierunku poprawy stanu nawierzchni istniejących chodników oraz ścieżek rowerowych i budowa nowych.

Cel operacyjny 2.3.

Podejmowanie inicjatyw zmierzających do pozyskania jak największych środków zewnętrznych na zadania modernizacyjne dróg.

Cel operacyjny 2.4.

Współdziałanie z gminami Powiatu Grodziskiego oraz ościennymi powiatami przy realizacji inwestycji drogowych na drogach powiatowych.

Cel operacyjny 2.5.

Inicjowanie we współpracy z gminami Powiatu oraz ościennymi powiatami i gminami działań dotyczących projektowanych zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich i krajowych (wnioskowanych jako zadania Województwa Wielkopolskiego).

Cel strategiczny 3.

Poprawa jakości i dostępności usług medycznych.

Cel operacyjny 3.1.

Rozbudowa bazy lokalowej szpitala powiatowego oraz dostosowanie obecnie istniejących pomieszczeń do wymogów sanitarno – epidemiologicznych.

Cel operacyjny 3.2.

Uruchomienie Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego (ZPO) lub Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego (ZOL).

Cel operacyjny 3.3.

Wsparcie bazy transportowej pogotowia ratunkowego.

Cel operacyjny 3.4.

Promocja zdrowia, poprzez edukację zdrowotną społeczeństwa, tworzenie programów zdrowotnych finansowanych ze środków zewnętrznych.

Cel operacyjny 3.5.

Prowadzenie profilaktyki chorób cywilizacyjnych (profilaktyka chorób nowotworowych, układu krążenia, cukrzycy itp.).

Cel strategiczny 4.

Wzmocnienie systemu i usług pomocy społecznej.

Cel operacyjny 4.1.

Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez:

4.1.1. Wspieranie rehabilitacji leczniczej, zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wraz z działaniami profilaktycznymi i informacyjnymi.

4.1.2. Minimalizowanie barier społecznych i architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 4.2.

Wsparcie seniorów poprzez:

4.2.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa seniorów w środowisku lokalnym.

4.2.2. Wspieranie systemu opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych dla seniorów.

Cel operacyjny 4.3.

Wsparcie dziecka i rodzin poprzez tworzenie:

4.3.1. Systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

4.3.2. Systemu opieki nad dzieckiem pozbawionym wsparcia rodziny – rodziny zastępcze, rodziny zawodowe, rodzinne domy dziecka.

Cel operacyjny 4.4.

Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez:

4.4.1. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.

4.4.2. System działań w ramach interwencji kryzysowej.

Cel strategiczny 5.

Podnoszenie poziomu edukacji młodzieży na poziomie ponadgimnazjalnym.

Cel operacyjny 5.1.

Racjonalizacja sieci szkół i ich organizacji.

Cel operacyjny 5.2.

Dalsza poprawa oraz rozwój bazy lokalowo – sprzętowej placówek oświatowych.

Cel operacyjny 5.3.

Współpraca z gimnazjami w celu zachęcenia uczniów do kontynuacji nauki w szkołach prowadzonych przez Powiat.

Cel operacyjny 5.4.

Kontynuacja stypendiów w ramach powiatowego programu wspierania uzdolnionej młodzieży.

Cel operacyjny 5.5.

Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej i ich dostosowanie do potrzeb rynku pracy i zmieniających się programów edukacyjnych.

Cel operacyjny 5.6.

Udział szkół (młodzieży i nauczycieli) w realizacji projektów edukacyjnych.

Cel operacyjny 5.7.

Zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych finansowanych ze środków budżetowych i pozabudżetowych.

Cel operacyjny 5.8.

Utworzenie centrum kształcenia praktycznego.

Cel strategiczny 6.

Rozwijanie aktywności fizycznej i kulturalnej w społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 6.1.

Wspieranie osób prawnych i fizycznych we właściwym utrzymaniu obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Cel operacyjny 6.2.

Pozyskiwanie sponsorów oraz środków zewnętrznych wspierających kulturę i lokalne tradycje Powiatu.

Cel operacyjny 6.3.

Dofinansowanie powiatowo – gminnej biblioteki publicznej.

Cel operacyjny 6.4.

Wspieranie i promocja różnych form organizacyjnych twórczości ludowej Powiatu.

Cel operacyjny 6.5.

Rozwój sportu amatorskiego młodzieży i dorosłych.

Cel strategiczny 7.

Stala poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Cel operacyjny 7.1.

Wsparcie poprawy wyposażenia sprzętowego służb bezpieczeństwa publicznego.

Cel operacyjny 7.2.

Tworzenie systemu integracji działań w prowadzeniu akcji ratowniczych.

Cel operacyjny 7.3.

Stala aktualizacja powiatowego planu zarządzania kryzysowego.

Cel operacyjny 7.4.

Wzmocnienie działań prewencyjnych w środowiskach konfliktowych i patologicznych.

Cel operacyjny 7.5.

Edukacja młodzieży w zakresie rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom.

Cel operacyjny 7.6.

Popularyzacja nauki udzielania pierwszej pomocy.

Cel strategiczny 8.

Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami.

Cel operacyjny 8.1.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez:

8.1.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i hałasu komunikacyjnego.

8.1.2. Pomoc w usuwaniu azbestu.

Cel operacyjny 8.2.

Ochrona zasobów przyrody i środowiska.

8.2.1. Regulacja populacji zwierzyny drobnej.

8.2.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania wodą i kopalinami.

Cel operacyjny 8.3.

Działania w zakresie zapewnienia właściwego stanu urządzeń melioracyjnych oraz budowa zbiorników małej retencji gwarantujących bezpieczeństwo powodziowe.

Cel operacyjny 8.4.

Wspieranie edukacji ekologicznej.

Cel operacyjny 8.5.

Inicjowanie kampanii informacyjnych w zakresie korzystania i ochrony środowiska.

Cel operacyjny 8.6.

Wspieranie inwestycji w energię odnawialną.

Cel strategiczny 9.

Poprawa warunków pracy Starostwa Powiatowego i obsługi klientów.

Cel operacyjny 9.1.

Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez:

9.1.1. Remont elewacji budynku A i budynku C.

9.1.2. Remont piwnic budynku A (odgrzybianie, osuszanie) i przystosowanie ich na potrzeby archiwum zakładowego (generalny remont, wyposażenie, klimatyzacja).

9.1.3. Remont i przystosowanie pomieszczeń na cele biurowe w budynku C.

9.1.4. Sukcesywny remont pomieszczeń biurowych w budynku A.

Cel operacyjny 9.2.

Remont budynku B oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku poprzez:

9.2.1. Budowę parkingu za budynkiem B.

9.2.2. Remont pomieszczeń i klatek schodowych w budynku B.

9.2.3. Montaż klimatyzacji w salce konferencyjnej budynku B.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII

Pomyślna realizacja ustaleń Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego zależeć będzie od szeregu czynników zewnętrznych, jak i wewnętrznych i wymagać będzie nie tylko nakładów finansowych, ale także skoordynowanych i systematycznie monitorowanych działań samorządu powiatowego, od kompetencji i aktywności pracowników samorządowych, jednostek zespolonych, a także urzędów miejskich i gminnych.

Czynniki, które warunkować będą skuteczność Strategii Rozwoju można ująć następująco:

- aktywność i skuteczność władz i pracowników samorządowych,
- wypracowanie odpowiedniej polityki informacyjnej wśród mieszkańców i podmiotów gospodarczych o przedsięwzięciach rozwojowych zapisanych w strategii,
- inicjowanie i koordynowanie współpracy władz Powiatu z samorządami gminnymi i powiatami ościennymi,
- rozwój współpracy międzynarodowej Powiatu,
- ustawiczne zabieganie o nowe, dodatkowe, pozabudżetowe środki finansowe,
- dążenie do umieszczania niektórych zadań Powiatu w programach realizacji Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- podjęcie działań w kierunku stworzenia systemu informacyjnego o Powiecie,
- promocja Powiatu.

Za podstawę inwestycji powiatowych winna służyć przede wszystkim wieloletnia prognoza finansowa, umożliwiającą kolejnym władzom Powiatu, podejmowanie decyzji w zgodzie z długofalowymi planami rozwoju.

Niezmiernie ważną sprawą jest poszukiwanie przez władze Powiatu partnerów chętnych do współpracy na rzecz skutecznej realizacji ustaleń strategicznych.

W tym celu władze Powiatu muszą inicjować i koordynować partnerską współpracę z samorządami gminnymi, organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi.

W tej współpracy powinny być zachowane następujące zasady:

- **ZASADA POMOCNICZOŚCI** - samorząd Powiatu, udziela organizacyjnej i finansowej pomocy organizacjom pozarządowym, aktywnie współpracuje z samorządami gminnymi na zasadach partnerskich, organizuje merytoryczną pomoc w zakresie doradztwa dla podmiotów gospodarczych,

- **ZASADA NIEZALEŻNOŚCI** - władze Powiatu nie narzucają organizacjom pozarządowym swojej woli ani zadań, konstruktywnie współpracują ze sobą, zachowując pełną autonomię,
- **ZASADA FINANSOWANIA PRZEDMIOTOWEGO** - władze Powiatu z własnego budżetu wspierają te organizacje, które przedstawiły najlepszy program, przynoszący najbardziej wymierne efekty końcowe,
- **ZASADA KORZYŚCI PUBLICZNEJ** - pierwszeństwo do wsparcia finansowego z budżetu Powiatu, będą miały te inwestycje, których pozytywne skutki będą dotyczyły możliwie szerokiego grona mieszkańców Powiatu,
- **ZASADA POZYSKIWANIA DODATKOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH** – szukanie zewnętrznych źródeł finansowania (np. zagraniczne środki pomocowe, prywatni sponsorzy).

Efektem takiej współpracy powinno być podniesienie efektywności wydatkowania środków finansowych z budżetu Powiatu, lepsze zaspokojenie społecznych potrzeb, umocnienie w społeczeństwie poczucia współodpowiedzialności za rozwój Powiatu.

Bardzo istotnym warunkiem realizacji ustaleń strategicznych jest promocja walorów i zasobów Powiatu.

Ma ona na celu wyrobienie pozytywnego wizerunku Powiatu u potencjalnych inwestorów.

W celu efektywnego wykorzystania posiadanych w tym zakresie zasobów, wskazanym byłoby opracowanie długofalowej polityki promowania Powiatu ukierunkowanej na pozyskiwanie inwestorów strategicznych oraz szeroko rozumianej turystyki.

Wielkim wyzwaniem dla skutecznego wdrażania zapisów Strategii jest zorganizowanie sprawnego systemu informacji, który należy rozumieć jako zintegrowany zespół ludzi, środków oraz metod zbierania, przechowywania, przetwarzania i aktualizowania posiadanych danych, potrzebnych władzom Powiatu do podejmowania skutecznych decyzji.

Tak rozumiany system informacyjny musi obejmować poszczególne sfery funkcjonowania Powiatu tj. społeczną, gospodarczą, przestrzenną, infrastrukturalną i finansową.

Konieczna jest współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego oraz z Urzędem Wojewódzkim, zwłaszcza w sferze poprawy warunków środowiska naturalnego i usług społecznych.

Wszystkie zadania ujęte w Strategii powinny być poddawane okresowej ocenie w zakresie stopnia ich realizacji. Dlatego też, proponuje się prowadzenie stałego monitoringu w cyklu 4 - letnim – co oznacza, że na koniec kadencji każdej Rady sporządzany byłby raport z realizacji przyjętych zadań.

PODSUMOWANIE

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO zawiera katalog celów strategicznych i operacyjnych rozwoju, a także zestaw niezbędnych zadań (przedsięwzięć), których realizacja winna przebiegać w perspektywie 8 lat. Z wielu względów, przede wszystkim finansowych nie jest możliwe rozpoczęcie procesu realizacji wszystkich celów rozwoju i zadań jednocześnie.

Opracowana **STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GRODZISKIEGO** prezentuje określoną projekcję pożądanych kierunków rozwoju Powiatu. Nie jest projektem doskonałym, dokumentem zamkniętym. Jej treść można korygować w miarę zmian realiów działania.

Zgłaszane wszelkie propozycje zmian i uzupełnień Strategii winny być kierowane do Zarządu Powiatu przez:

- instytucje rządowe,
- instytucje samorządowe,
- instytucje gospodarcze,
- organizacje pozarządowe,
- osoby prawne i prywatne.

Realizacja Strategii powinna przynieść pozytywne zmiany (efekty) zakładane na etapie jej opracowywania. Może jednak spowodować - czego nie należy wykluczać - nieoczekiwane, niezamierzone zmiany, których nie dało się przewidzieć lub wystąpiły wskutek określonego ukształtowania się warunków zewnętrznych realizacji Strategii, a zwłaszcza krajowych i międzynarodowych.

Narzędziem, które będzie pozwalało na wnoszenie niezbędnych korekt będzie monitoring Strategii, prowadzony przez Wydział Oświaty, Kultury i Promocji, który umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcie celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonywanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.